Meander

1 - 2018

16de jaargang nr. 1 jan-feb-maa 2018

Natuur rond Schelde, Leie en Zwalm

natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*

INHOUD EN COLOFON

- 3 Editoriaal
- 4 De Zwalm: van chemisch blauw naar rooskleurig
- 6 Verrassende natuur in Nazareth
- 9 Een tuin voor het leven
- 11 Méér !
- 14 Spiegeltje, spiegeltje aan de wand
- 15 Natuur: niets dan vrienden!?
- 16 Programma Nationale Werkgroep Botanie
- 17 Waar zijn de vogels?
- 17 Gidsen voor Gidsen
- 18 Winterse hop in Nazareth
- 19 Kalender
- 24 Help de steenuil
- 25 Dag van de Natuur - Bos voor iedereen
- 26 Feel Good in Herzele
- 27 De Mediawatcher
- 29 Uilenballen
- 31 Oost-Vlaamse AIRbezen
- 32 Natuurbehoud, vorm van beschaving
- 33 Herschikking afdelingen
- 34 De Chinese buxusmot
- 37 Eikelmuizenissen
- 38 Boekbesprekingen
- 39 We delen in de rouw van
- 40 Lentemaaltijd Zwalmvallei
- 40 PP-voorstelling Madagaskar

Teksten voor Meander van januari, april, juli en oktober moeten de redactie bereiken vóór respectievelijk 10 december, 10 maart, 10 juni en 10 september

Natuurinbreuken? Bel: 09/276.20.00 of natuurinspectie.west.anb@vlaanderen.be

natuurpunt

is een brede beweging waarin duizenden geëngageerde vrijwilligers, in afdelingen en werkgroepen, elk hun verantwoordelijkheid opnemen voor het behoud van de natuur in Vlaanderen. De vereniging wil het beleid en het behoud, de educatie en de studie van de natuur mede vorm geven.
T.: 015/29.72.20
www.natuurpunt.be

Lidmaatschap

Je wordt lid door 27 euro te storten op rek: BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, of op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot, Gampelaeredreef 67 te 9800 Deinze, 09/386.38.95; arsene.benoot@skynet.be.
Zij verzorgen de ledenadministratie van alle afdelingen (zie verder) van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* behalve van Zwalmvallei.
Ledenadministratie Zwalmvallei: Koen Gintelenberg, Poorterij 15, 9660 Brakel, 055/60.45.21, koen.gintelenberg@telenet.be.

natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*

Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* omvat volgende steden/gemeenten: Brakel (zonder Everbeek en Parike), Deinze, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruishoutem, Maarkedal, Nazareth, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zingem, Zottegem, Zulte en Zwalm.

www.vlaamseardennenplus.be

Contactpersonen

Regio: Vlaamse Ardennen *plus* Dirk Criel 055/45.66.10

Websites

jan.francois@telenet.be
http://www.facebook.com/np.vaplus
www.vlaamseardennenplus.be
http://issuu.com/vlaamseardennenplus/docs

Afdelingen

• Deinze Zulte
Koen Houthoofd 09/328.11.08
koen.houthoofd@ugent.be
• Groot Zingem
Eddy Van Den Abeele 09/384.43.54
ed.vandenabeele@skynet.be
• Herzele
Mieke Dennequin 0473/95.74.02
Mieke.Dennequin@gdfsuez.com
• Oudenaarde *plus*
Alexander Van Braeckel 0473/854562
alexander.tine@telenet.be
• Ronse
Philippe Moreaux 0476/49.24.61
moreauxphilippe1951@gmail.com
• Schelde-Leie
Jacques Vanheuverswyn 09/324.09.42
jacques.vanheuverswyn@telenet.be
• Sint-Lievens-Houtem
Erwin Declercq 09/282.06.70
erwin.declercq@hubkaho.be
• Vlaamse Ardennen
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Zwalmvallei
Jan François 09/361.03.00
jan.francois@telenet.be

Kernen

• Rondom Burreken
Filip Hebbrecht 055/49.55.63
filip.hebbrecht@telenet.be
• Werkgroep Bos t'Ename
Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be

Werkgroepen

• Invertebraten (Lampyris)
Gerda Achtergaele 055/60.35.09
g.achtergaele@telenet.be
• Paddenstoelen
Eddy Saveyn 09/380.03.00
eddy.saveyn@gmail.com
• Planten
Henk Coudenys
coudenys.henk@belgacom.net
• Vogels
Paul Vandenbulcke 055/49.60.12
paul@vwg-vlaamseardennenplus.be
• Zoogdieren
Dirk Criel gsm: 0475/45.05.34
dirkcriel@skynet.be

Reservaten met projectnummer

Giften voor reservaten zijn fiscaal aftrekbaar vanaf 40 euro en stort je op rek. nr. BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt met vermelding van het projectnummer:

• Algemeen reservatenfonds Vlaamse Ardennen *plus* 6699
• Bois Joly 6625
Patrick Alexander
patrick.alexander@scarlet.be
• Bos t'Ename-Volkegembos 6121
Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be
• Bovenlopen Zwalm 6142
Heidi Demolder 055/42.16.45
heidi.demolder@inbo.be
• Burreken 6602
Dirk Criel
dirkcriel@skynet.be
• Duivenbos 6632
De Neve Johan 054/50.18.59
natuur.herzele@scarlet.be
• Feelbos-Kalkoven 6185
Lucien Vanden Daele 055/38.70.54
• Grootmeers 6650
André Vandecapelle 0498/45.93.42
andre.vandecapelle@skynet.be
• Heurnemeersen 6063
Gerard Mornie
gerard.mornie@pandora.be
• Kordaelbos 6605
Lieven Kinds 09/383.71.39
lieven.kinds@scarlet.be
• Langemeersen 6076
Alexander Van Braeckel 0473/85.45.62
alexander.tine@telenet.be
• Leiemeersen van Astene en Bachte 6109
Koen Houthoofd 09/328.11.08
koen.houthoofd@ugent.be
• Maarkebeekvallei 6670
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Middenloop Zwalm 6160
Chris Nuyens
chris_nuyens@telenet.be
• Munkbosbeekvallei 6151
Laurent Flostroy 0498/67.71.09
laurent.flostroy@pandora.be
• Nukerkebos-Bosheide 6641
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Paddenbroek 9401
Thijs Lietaer 0473/58.17.14
thijs.lietaer@telenet.be
• Parkbos-Uilenbroek 6136
Dominiek Decleyre
dominiek.decleyre@gmail.com
• Perlinkvallei 6204
Vincent Decroock 0498/10.95.39
vincent.decroock@proximus.be
• Pyreneeën-Tombele 6667
Philippe Moreaux 0476/49.24.61
moreauxphilippe1951@gmail.com
• Rooigembeekvallei 6669
Gunther Groenez 0486/16.74.30
gunther.groenez@pandora.be
• Vuilbroek 6126
Eddy Saveyn 09/380.03.00
eddy.saveyn@gmail.com
• Wijmier 6141
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Vallei van de Zeverenbeek 6082
Rik Desmet 09/386.46.63
desmet.rik1@gmail.com

Meander

is het driemaandelijks regionaal tijdschrift voor leden uit de regio Vlaamse Ardennen *plus*..

Natuurpunt-leden die wonen buiten de regio kunnen Meander ontvangen mits een jaarlijkse bijdrage van 7,5 euro op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot (zie ook onder 'lidmaatschap')

Redactie

• Jo Buysse 09/385.52.89
jozef.buysse@scarlet.be
• Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Norbert Desmet 0494/65.33.91
desmetnorbert@hotmail.com
• Rik Desmet 09/386.46.63
desmet.rik1@gmail.com

Kalenderverantwoordelijke

Filip Keirse 055/38.78.83
filip.keirse@telenet.be

Verzending Meander

Arsène en Yvette Benoot 09/386.38.95;
arsene.benoot@skynet.be.

Kaftfoto: Keep door Rik Desmet

Lay-out: Jo Buysse.

Oplage: 3850

Druk: Drukkerij Graphius, Gent. Papier: Cyclusprint 90 g 100 % kringloop. Gedrukt met plantaardige inkten en oplosmiddelen.

Beste Natuurvrienden

Dirk Criel
voorzitter Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*

Tijd voor tijd

Er zijn van die momenten die je confronteren met de beperkingen in het leven. Niettegenstaande velen van ons allicht nog een lang leven beschoren is, hollen we achter van alles aan. Alsof ons leven ervan afhangt. De gedachte tijd te kort te hebben, laat ons niet los. De uitdrukking “stel niet uit tot morgen wat je vandaag kan doen” vormt de leidraad. Het nieuwe jaar is voor velen het moment om hieraan een nieuwe invulling te geven. Ik betrap mezelf op vele voornemens waaraan ik het afgelopen jaar niet ben toegekomen en allicht ook dit jaar niet toekom. Tegelijk por ik mezelf aan tot matiging. Het mag en kan ook wat rustiger aan. Werk loopt niet weg en is geduldig.

Het zoeken naar een evenwicht in alles wat we doen, heeft ook zijn weerslag op onze vrijwillige inzet voor de dingen die ons nauw aan het hart liggen. Ik merk onder onze vele leden en vrijwilligers een aanhoudende gedrevenheid maar tegelijk een stil ongenoegen dat onder meer voortvloeit uit tijdsnood, zonder onderscheid tussen jong en oud. Elke generatie ziet vele uitdagingen en heeft goesting in tal van dingen. De kunst bestaat eruit te kiezen en een gulden middenweg te vinden.

Dat kan door samen te werken en taken te verdelen, zodanig dat elk van ons tijd wint. We kunnen dan nog andere dingen doen ofwel gewoonweg even niets doen. Hoe dan ook mogen we niet vergeten te genieten. Helaas verliezen we dat wel eens uit het oog. Tegelijk kijken we aan tegen een zich snel wijzigend vrijwilligersveld. Verjonging blijft uit en het engagement voor een vereniging is niet langer onvoorwaardelijk. De brede interesse van veel mensen maakt dat we op zoek moeten naar een andere werkstructuur. Een werkkader dat breder gaat dan ons eigen clubje maar dat ook niet-actieve leden warm maakt om bij tijd en wijle een taak(je) op zich te nemen. Dat hoeft niet veel te zijn of lang te duren. Meewerken aan een eenmalige activiteit bijvoorbeeld of gekoppeld aan je dagelijkse job. Dat betekent dat we ook natuuractiviteiten moeten organiseren die toegankelijk zijn voor ‘gewone natuurliefhebbers’ en hen zin geven in meer.

Het bestuur van Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus en de redactie van Meander wensen jullie een gelukkig, gezond en natuurrijk 2018. Dat we nooit ophouden ons over de natuur te verwonderen.

Tegelijk moeten we erop letten om de actieve vrijwilligers niet te verbranden en gemotiveerd te houden. Dat is niet altijd gemakkelijk. Zeker niet in tijden waarin warm en koud geblazen wordt door humeurige beleidsmakers die ons met tegenstrijdigheden om de oren slaan en binnen een wettelijk kader waarin een kat haar jongen niet meer terugvindt. Dat schrikt af en ontmoedigt de vrijwillige inzet.

Maar mag het een troost zijn: we boeken vooruitgang in het natuurbehoud. Al is het met vallen en opstaan en vaak ten koste van. Dat is het resultaat van onze gezamenlijke en aanhoudende inzet. Veel zaken krijgen een nieuwe en verfrissende aanpak. Natuur wordt toegankelijk en beleefbaar voor iedereen. Dat maakt het mogelijk om blijvend mensen te fascineren en ook mensen in onze werking te betrekken. De leden die nog niet actief zijn, wil ik vragen de proef op de som te nemen. Sluit je aan bij je lokale afdeling of (studie)werkgroep en ga na wat jij voor de natuur in je buurt kan betekenen. De grootte van je bijdrage doet er niet toe. Alle beetjes helpen en ontlasten andere vrijwilligers. Van de natuur genieten kunnen we alleen wanneer we er ook zorg voor dragen. En die zorg moeten we samen opnemen en niet alleen aan noeste natuurwerkers overlaten.

Vlaamse Ardennen *plus* moet naar zijn tweede adem zoeken om niet in ademnood te geraken. Die ademruimte leveren onze duizenden leden en vrijwilligers. Minstens één dagje werk reserveren voor de natuur is een voornemen dat we voor dit jaar allemaal moeten nemen. Reken maar uit wat we gezamenlijk daarmee aan tijd winnen. Ik hoop alvast dit jaar tal van nieuwe leden als vrijwilliger te mogen begroeten. Als elk van ons zich een beetje inzet voor de natuur, dan houden we allemaal veel tijd over voor andere plezierige dingen. En die zijn er tegenwoordig meer dan ooit. Ik start alvast met het nieuwe jaar.

De Zwalm: van chemisch blauw naar rooskleurig

Simon Desmet

Je krijgt ze zelden te zien, maar ze zijn er vaak wel: vissen. Net omwille van hun 'onzichtbaarheid' lijkt er soms weinig aandacht naar deze mysterieuze creaturen uit te gaan. Dankzij de toenemende waterkwaliteit bevolken nochtans steeds meer oorspronkelijke bewoners onze waterlopen opnieuw. Zo ook de Zwalm.

Zeker voor wielerliefhebbers is de Zwalmstreek bekend terrein: denk maar aan de Berendries of Paddestraat als serieuze kuitenbijters. Zo kwam ik er zelf ook terecht. De Zwalmbeek was tot enkele jaren terug echter niet meer dan een open riool. Zelfs als natuur- en visliefhebber in het bijzonder fietste ik tijdens mijn omzwervingen dan ook telkens achteloos aan het stinkende, chemisch blauwe water voorbij.

Riviergrondel *foto: Simon Desmet*

Maar beetje bij beetje evolueerde dit. De eerste waterzuivering werd hier in 1989 geïnstalleerd. Toch duurde het nog jarenlang, zo tot begin de jaren 2000, vooraleer daar echt iets van te merken viel. Zeker stroomafwaarts van Brakel, waar de eigenlijke, 14 km lange Zwalm ontstaat uit haar drie voornaamste bovenlopen, namelijk de Dorenbosbeek, de Verrebeek en de Sassegembeek, leek de beek klinisch dood. Maar geleidelijk aan kwamen de onderwaterbewoners terug: in eerste instantie driedoornige stekelbaarzen, riviergrondels en blankvoorns. Al tien jaar geleden werden bij een visbestandsopname 22 soorten geteld: behalve de eerder genoemde soorten hadden ook alver, kopvoorn, serpeling, rietvoorn, winde, zeelt, karper, giebel, brasem, kolblei, vetje, paling, pos, baars, de exoten blauwband en Amerikaanse dikkop-elrits en de beschermde soorten rivierprik, bittervoorn en bermpje geleidelijk aan de weg naar het Zwalmbekken (terug)gevonden.

Ondertussen zijn ook de toppredator snoek en de zeldzame rivierdonderpad terug van weggeweest. Dankzij de open verbinding met de Schelde en de aanleg van vistrappen ter hoogte van watermolens kunnen vissen de Zwalm optrekken. Maar ook de klassieke manier van verspreiding, via viseitjes die aan de poten van watervogels blijven kleven, is hier wellicht niet vreemd aan.

Serpeling *foto: Simon Desmet*

Ook de mens hielp een handje. De stroomminnende soorten kopvoorn en serpeling werden begin de jaren 2000, na de eerste stabiele tekenen van heropleving, door het ANB in overleg met de Provinciale Visserijcommissie geherintroduceerd. De kopvoorn en serpeling gedijen zo goed dat twee jaar geleden beslist werd om ook de beekforel een duwtje in de rug te geven. Deze iconische soort voor zuiver water overleefde zelfs tijdens de donkere jaren 70 en 80 in de onaangetaste bovenlopen van de Zwalm!

In het Linkebeekse Centrum voor Visteelt, een afdeling van het INBO, werden nakomelingen van de oorspronkelijke stam gekweekt en vervolgens op de Zwalm geherintroduceerd. Ook het insectenleven plukt de vruchten van de verbeterende waterkwaliteit:

zo komen er steeds meer vlokreeften, kokerjuffers, eendagsvliegen en libellen voor. Toch is er nog werk aan de winkel, want op de benedenloop leven nog te veel tubifex (slingerwormen), bloedzuigers en muggenlarven om van zuiver water te kunnen spreken. Al lijken verschillende vissoorten dit gebrek aan biodiversiteit niet aan hun hart te laten komen.

Beekforel *foto: Simon Desmet*

Het volstaat uiteraard niet om de vissen zomaar uit te zetten. Zo moet het laatste migratieknelpunt, ter hoogte van de Zwalmmolen, nog weggewerkt worden. Daarnaast is er ook nood aan verder biotoopherstel. De vzw Vliegvissen Vlaamse Ardennen (VVVA) draagt hier graag haar steentje aan bij, in de vorm van opruimingsacties van zwerfvuil in en langs de Zwalm, hulp bij de aanleg en het onderhoud van paaibedden, monitoring van vismigraties door middel van fuiken geplaatst door o.a. het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek, jeugdinitiatie, sensibilisering, controle op de naleving van de visserijwetgeving, toezicht op stroperij, enz. Dit alles is volgens hen (lees: ons…) het beste bewijs dat natuurbehoud en (vlieg)vissen perfect hand in hand kunnen gaan. Niet alleen in het Zwalmbekken trouwens, maar ook voor de Maarkebeek zet de vereniging zich in.

De Zwalm *foto: Simon Desmet*

Ook al zijn er helaas nog steeds lozingen van huishoudelijk afvalwater, de toekomst van de Zwalm oogt dus niet meer chemisch blauw maar wel rooskleurig. Het is nu afwachten of ook de beekforel zichzelf in stand houdt op de Zwalm. Het risico bestaat namelijk dat de paaibedden, bestaande uit fijn grind, wegspoelen of dichtslibben. Beekforel paait in tegenstelling tot veel witvissoorten in december-januari, dus er breken enkele spannende weken aan. Maar de VVVA en diverse instanties houden alvast een oogje in het zeil. Hou zeker ook de ogen open wanneer u zelf, vooral na een periode zonder al te zware regenval en met bijgevolg meer kans op helder water, nog eens langs de beek wandelt: op de Zwalm zit ondertussen zoveel vis dat ze heus niet meer zo onzichtbaar zijn!

Verrassende natuur in Nazareth

Gilbert De Ghesquière

In de herfstmeander verscheen het eerste deel van dit artikel: de voorbereiding van een presentatie op het milieuplatform van 11 mei 2017, door de Milieuraad van Nazareth georganiseerd rond het thema 'groenbeleving'.

Het Alomtegenwoordige Voedselweb

Soms komt de natuur naar je toe, zoals wanneer er een vlinder pardoes op je neus landt. Maar over het algemeen moet je daarvoor minstens naar buiten. Zit je in Eke in de tuin, dan heb je veel kans dat er een paar buizerds overvliegen, of een koppel scholeksters. Als je op verkenning gaat langs velden en wegen, met de fiets of te voet, kan die natuur je wel eens verrassen.

Pluimvoetbij *foto: Gilbert De Ghesquière*

Wie op zoek gaat naar planten, komt onvermijdelijk kleine bermbewoners op het spoor. Zoals de pluimvoetbij, die in een composiet als een gek rondtolt om zich te wentelen in het stuifmeel. Of de geelzwart gebandeerde rupsen van de sint-jacobsvlinder op het giftige jacobskruiskruid, of, beter nog, de roodzwarte vlinder zelf, die je maar zelden ziet. Boerenwormkruid met een kolonie bladluizen, bewaakt door mieren, belaagd door lieveheersbeestjes. Een vreemde knobbel op de stengel van een akkerdistel: het verblijf van een larve van de distelboorvlieg.

Voor een stuk klopt het wel: "je ziet of hoort maar wat

Zebrarupsen van St. Jacobsvlinder f: Gilbert De Ghesquière

je al kent", de rest loop je misschien voorbij. Maar als je ogen en oren open zet ontdek je af en toe iets nieuws.

Stel, rond half april kuier je langs de Waterratstraat, en in de berm onder een rij wilgen bij het reservaatje Scheldekant valt jouw oog op rondvliegende vlokjes: wel, wel, wolzwevertjes! Geen bijen maar

Gewone wolzwever *foto: Gilbert De Ghesquière*

vliegen (verwant aan zweefvliegen), gaan ze als miniatuurkolibries op bezoek bij de bloemen van hondsdraf. Er vliegen ook 'wespjes' rond, sommige gekleed in de nationale tricolore. Thuis ga je op zoek in insectengidsen en 'op het net'. Het blijken geen wespen maar bijen te zijn (Nomada sp.). En je leert dat zowel wolzwevers als wespbijen parasiteren in nesten van zandbijen, en die leven van de wilgenbloesem en de hemelse dauw.

Voor al deze 'kleine ontmoetingen' moet je niet verder op safari dan in je eigen gemeente. Je komt

mini-ecosystemen op het spoor, waarin de ene soort een andere nodig heeft om te overleven. En wanneer hun leven zich afspeelt in en om een berm, hangt hun leven af van die ene, nogal 'onbermhartige', wild om zich heen maaiende supersoort.

Arm en Rijk in de Plantenwereld

Langs de wegen tussen woonzones, en langs veldwegen in het landbouwgebied, vinden we vaak die smalle stroken 'grasland' die we bermen noemen. Soms zijn ze dichtbegroeid en ruig, soms mager met open plekken, soms overschaduwd door hoge bomen. Sommige werden, behalve voor twee maaibeurten per jaar, jarenlang gerust gelaten, andere werden om en omgewoeld, misschien door Farys en Eandis, of was het Mutatis Mutandis? Maar hun verhaal begint veel vroeger, toen de velduilen hier nog rondvlogen.

Enkele eeuwen geleden waren er in onze gemeente zandige afzettingen (ingewaaid tijdens een ijstijd), waar er geen vruchtbare landbouw mogelijk was: 'wastines', die extensief beweid werden, een beetje zoals de Kempense heidevelden, maar dan op kleinere schaal. Op zulke relatief arme grond werden later de Hospicebossen aangelegd. In die omgeving (Langedreef, Klapstraat, Sticheldreef,...) kan men nog 'relicten' vinden van die heidetijd, zoals struikhei, hengel (een halfparasiet), en zelfs een toefje blauwe knoop. Maar ook elders in de gemeente valt er nog wat flora te ontdekken die wijst

Blauwe knoop *foto: Gilbert De Ghesquière*

op een voedselarm verleden, zoals een zandblauwtje langs de Gaversepontweg, of wat beemdkroon langs de Plezierstraat. Soorten als gewoon knoopkruid of schermhavikskruid kunnen zo'n berm letterlijk opfleuren.

Planten die zich goed voelen in een voedselarme bodem worden niet overtroefd door de obesitassers van het plantenrijk, zoals dichte grasmatten, brandnetelhorden en zevenbladkolonies. Er zit niet genoeg kapitaal in de bodembank om al dat gewoeker te financieren. In de plantenwereld is voedselarmoede dus een teken van rijkdom.

Voor een voedselarme berm volstaat eenmaal maaien, liefst laat in het najaar, nadat de planten hun levenscyclus hebben kunnen voltooien. Maar het inwaaien van mest, het inspatten van modderwater van de rijweg, of het verteren van Amerikaans eikenloof zorgt onvermijdelijk voor een aanrijking van de bodem. Daardoor wordt de vegetatie wat ruiger, en dan gaat ze ook in juni al onder het mes. Tenslotte verdwijnen de laatste heiderelictjes...

Hoe voedselrijker een berm wordt, hoe armer aan soorten. Er moet vaker gemaaid worden. Het bermdecreet voorziet twee maaibeurten, in juni of september. Maar zo'n berm kan al in mei flink zijn opgeschoten. Hier en daar verliest een omwonende zijn geduld, en viert zijn maailust bot op de bermen in hun buurt: zo'n dure grasmaaier moet renderen. en het maaisel... dat kiepert hij in de gracht aan de overkant. Dat heet investeren in de toekomst: een nieuwe generatie brandnetels. Ook het ruimen van grachten zorgt voor een toename van de voedselrijkdom, wanneer de specie over de berm wordt uitgesmeerd.

In 1996, en tien jaar later, in 2006, werd in opdracht van de gemeente door Natuurpunt een bermbeheerplan uitgewerkt. De methodiek werd geleend van het handboek 'Werk aan de Berm' van Arnout Zwaenepoel. Het beheerplan werd vereenvoudigd en vertaald in twee maaibestekken: een regulier maaibeheer (voor de meeste bermen), en een 'ecologisch maaibeheer' voor de meer waardevolle 'GNOP-bermen' (Gemeentelijk Natuur-ontwikkelingsplan). Die bevinden zich grotendeels in de zone rond de Hospicebossen. Het maairegime is er gericht op het behoud van de kwetsbare flora. Toch loopt het soms mis, zoals recent in de Klapstraat tegenover het militair domein. Er werd gedurende een paar jaar nagelaten om te maaien in het najaar, zodat struiken de berm gingen overschaduwen. Ook werd de straat opnieuw aangelegd en de berm uitgegraven, zonder rekening te houden met de GNOP-status. Er werden herstelwerkzaamheden

Deens lepelblad *foto: Gilbert De Ghesquière*

beloofd. Inmiddels is in de 'ecologische zone' een ander maaibedrijf aan het werk.

Verrassend (en soms Weerbarstig) Groen

Botanisten op streeptocht, met hun klembordjes en potlood in de aanslag, net inspecteurs in slordige vrijetijdskledij, worden nogal eens met argwaan bekeken, en de opluchting is groot wanneer de buurt ontdekt dat ze alleen maar op zoek zijn naar ordinair onkruid (waaraan ze geleerd klinkende namen geven) en geen acht slaan op de milieudelicten die ze op hun pad tegenkomen. Maar ze zien ze wel, de hectares aan grijs en ros gespoten vlaktes langs voortuintjes en opritten, waar alleen nog het parapluutjesmos haar archegonifoortjes openvouwt, en waar de heermoes ('kattenstaarten' in goed Vlaams) zijn oertijdweb weeft. Tot de dag dat een nog sterker gif hem van de aardbodem doet verdwijnen. Maar die dag moet nog komen. Weerbarstig groen.
In het prille voorjaar duiken de echte helden op, onooglijke plantjes met witte dwergbloempjes, zoals klein bronkruid, vroegeling, Deens lepelblad en kandelaartje, juweeltjes zonder monetaire waarde. Verrassend groen, voor wie zich wil laten verrassen.

Vroegeling in zaad *foto: Gilbert De Ghesquière*

Kandelaartje *foto: Gilbert De Ghesquière*

We besluiten met wat plantaardig vuurwerk, uit die roemrijke familie met minstens 28 000 soorten en meer dan 100 000 bastaarden en kweekvormen. Hier en daar (in het bos, langs een haag, bij een gracht, in een berm buiten de zomermaaizone...) vinden we de brede wespenorchis, een bescheiden orchidee, met de fijn gestileerde, bleekgroene art deco-bloemen wat weggemoffeld tussen het eigen bladgroen. Maar het onophoudelijke gesnuffel en gestreep heeft de jongste jaren meer flamboyante familieleden aan het licht gebracht, zoals tientallen hybriden van rietorchis + gevlekte orchis (en wat exemplaren van hondskruid) langs een gracht bij de N60, en nog enkele kruisingen tussen rietorchis + bosorchis elders in de gemeente. Elke dag razen er duizenden mensen voorbij. En dat vinden we normaalste zaak van de wereld!?

BEATRIJS
boeken, boeken & boeken
www.beatrijs.be
Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde
Tel: 055/31.44.77, Fax: 055/30.03.45
bestel@beatrijs.be

Een tuin voor het leven

Ronny De Clercq

Ronny De Clercq woont sinds een dertigtal jaren in Schorisse, nabij het Burreken. In een tuinencomplex van een flinke hectare krijgt de natuur er de ruimte en vinden insecten, vogels, planten en al wat leeft een veilige haven. In een reeks artikeltjes deelt hij zijn ervaringen, gedachten en gefilosofeer in een natuurtuin in het hartje van de Vlaamse Ardennen.

foto: Ronny De Clercq

Het verhaal van een houtkant

Wie wandelt langs de trage wegen zoals die ook op de wandelkaarten van M.O.W. zijn aangegeven, is hier misschien al eens langs gekomen. De doorsteek van de Omer Wattezstraat naar de Ganzenberg, Schorisse, randje Burreken. Je loopt dan gedurende een 200-tal meter feitelijk op onze grond, op onze voetweg, langs onze houtkant. Je bent welkom!

In discussie met andere mensen hier uit de buurt, die ook officieel een voetweg over hun grond lopen hebben, haal ik het dikwijls aan als goed voorbeeld. Met weinig succes meestal, ik ben zot, zij willen geen pottenkijkers op hun grond. Tja...

Enfin, het zij zo, ik zou het hebben over onze houtkant. Op de grond 3 meter breed en zo'n 200 meter lang. Toen we destijds het perceel raaigrasland kochten, het zal 29 jaar geleden zijn, denk ik, tekende ik de voetweg: een flinke meter breed, daarnaast de houtkant: 2,5 à 3 meter breed. Gemengde beplanting, geschrankt geplant in twee rijen, de planten ongeveer een meter van elkaar. De verschillende struiken en bomen in kleine groepjes van dezelfde soort samen. De uitvoering geschiedde aldus.

Eind jaren tachtig was ook een tijd waarin er veel aandacht was voor brandhout. Ik herinner mij de verkoper waar ik het meeste plantgoed kocht zijn spontane reactie: "Jij gaat voor brandhout zorgen!" Ik kocht er hazelaar, haagbeuk, boskers, veldesdoorn, beuk, inlandse en Amerikaanse eiken... inderdaad allemaal goed brandhout op termijn. Maar ik plantte nog veel andere soorten ook: meidoorn, sleedoorn, liguster, taxus, Gelderse roos, hulst, de lijst zou lang worden. Ook enkele laagstammige fruitsoorten kregen een plaats in de houtkant: mispels, kweeperen, pruimen, ook wilde peer, koosjespruim, vogelkersen... Van de Amerikaanse vogelkers bracht ik een hoop jonge planten mee uit de Noorderkempen, waar de schoonfamilie woont.

BIO SHOP
De Zonnebloem
Al meer dan 30 jaar vind je bij ons alles voor een gezonde levenswijze
Het grootste gamma biologische voeding in de streek,
massa's alternatieve en fair trade geschenkartikelen
Steeds 10 % korting voor NP-leden op het ruimste aanbod natuurstudieboeken
Kom eens gezellig snuisteren in de Parkstraat 25, 9700 Oudenaarde
Tel. 055/31.64.30 e-mail: oudenaarde@bioshop.be www.bioshop.be

foto: Ronny De Clercq

Voor hen die zich al beginnen te ergeren, geen paniek! Die zgn. 'bospest' doet het helemaal niet goed op onze zwaardere grond hier, slechts één is er echt schoon opgegroeid, nog een paar bleven er 'in leven', maar de grootste hoop stierf af in de loop de jaren. Hier geen probleem met het invasieve karakter van de Amerikaanse vogelkers, dat is iets voor op zandgronden.

In de loop van de jaren, volgende op de grote aanplant, pootte ik af en toe nog een een stek van een wilg of populier tussen het aangeplante. Nu zijn dat de grootste bomen van de houtkant geworden! Een Robusta, een ooit populaire kloon van Canada-populier, is nu 25 jaar (?) later een boom van geschat meer dan 20 meter hoog en met een stamomtrek van 2,20 m. op borsthoogte. Onvoorstelbaar! Later nog pootte ik ook stekken van balsempopulier, die groeien nog sneller! De dikste is al 1,70m. in omtrek. Balsempopulieren zijn ook geen gewone bomen. In het wild, in Noord-Amerika worden ze tot 70 meter hoog en daarmee behoren ze tot de hoogste loofbomen ter wereld! Als je ergens snel grote bomen wilt, als je ergens graag snel een bos hebt: populieren!

Ook witte abeel-stekken stopte ik nog in de grond, maar op een paar na, zijn die er van tussen gevallen. Het werden wel snel dikke bomen, maar weinig stabiel. De meeste zijn ondertussen herleid tot aftakelende dikke tronken, dood of wegkwijnend. Ze staan er ideaal te wezen voor allerhande beestjes die holen zoeken of leven in dood hout. Toch een beetje een gevoelige soort dus, die witte abeel, of ligt dat aan het plantgoed?

Een houtkant moet regelmatig gekapt worden, teruggezet, zoals dat heet. Men raadt aan dat voor de eerste keer te doen 8 à 10 jaar na de aanplant, om daarna om de 6 à 8 jaar te kappen, afhankelijk van de houtsoort. Ik liet maar groeien. De eerste keer dat we een gedeelte van de houtkant afzetten, was pas een jaar of zes geleden, meer dan 20 jaar na de aanplant dus. Ik had het hout niet nodig, op andere plekken in onze bostuinen is er iedere winter wel iets te kappen of te rooien, zodat ik altijd meer hout oogst dan we verstoken. Maar omstreeks 2010 begonnen we dwars door de houtkant te kijken. Langs de voetwegel wordt de houtkant twee keer per jaar gesnoeid, langs de kant van de tuin snoeien de schapen de onderste takken op, het resulteerde in steeds kaler wordende stammetjes, onder hoog lover. Tijd om in te grijpen. In de daarop volgende winters werd zowat 90 % van de houtkant gefaseerd afgezet, met het sparen van om de zoveel meter een mooi ontwikkelde of bijzondere boom. De wilde houtkant werd zo een gemengde bomenrij met daaronder het hakhout. De tweede zomer na de kapping, stond het hakhout al weer meer dan 2 meter hoog, dik van de jonge opslag, ondoorzichtig in de zomer. Door het kappen te spreiden over een periode van 3 winters, was de shock voor al de beestjes die in de houtkant huizen ook getemperd. We hebben niet alle eitjes van de sleedoornpage op één winter weggeveegd. De sleedoornpage is

Sleedoornpage *foto: Rik Desmet*

een aandachtssoort in onze tuin. Deze prachtige vlindertjes leggen in de namiddag hun eitjes op zonbeschenen jonge sleedoorntwijgen. De kant langs de voetwegel ligt de hele namiddag in de zon. De vlindertjes vliegen voor de balts, de ontmoeting voor de beide geslachten van de sleedoornpage, graag rond een hoge boomtop, de populieren in de houtkant blijken daarvoor ideaal. Toevallig creëerden we dus het ideale biotoop voor de sleedoornpage.

Een twintigtal meter houtkant liet ik ongekapt deels

omdat dit gedeelte aansluit bij een bosachtig stukje tuin van de buren, langs de andere kant van de voetweg, deels omdat ik graag wil zien wat het wordt. Doordat we destijds dicht plantten, in kleine gelijksoortige groepjes, bv. een vijftal eikjes bij mekaar, is er door verdringing veelal één exemplaar uit zo'n groepje overgebleven en nu een jonge boom geworden. Daarnaast staan vaak kwijnende of reeds afgestorven exemplaren, maar alles bij mekaar vormt dit deel van de houtkant een mooi, wild stukje. Omdat er schaduwminnende liguster, taxus en hulst tussen groeien, is het geen sombere bedoening.

Een gemengde houtkant is volgens mij een bijzonder boeiende aanwinst voor elke tuin, groot of klein. Ook al is het maar een strook van 3 meter breed, het is een stukje natuur dat het dichtste op een bosrand gelijkt en bosranden zijn nu eenmaal een bijzonder soortenrijk, bij vogels en insecten geliefd biotoop. Ook aan wilde kruiden en paddenstoelen is het een weelde, opsommen zou ons te ver leiden.

Mocht je geïnspireerd zijn, de komende maanden zijn ideaal als je zelf ook een houtkant wilt aanplanten! En bedenk, ook bramen, frambozen, aalbessen en dies meer kan je erin kwijt! Zo zijn er altijd natuurlijke snoepjes voor iedereen.
Ikzelf ben alvast weer begonnen om een gelijkaardige houtkant aan te planten op ons nieuwste perceel. Ik weet nu alvast hoe die er over een jaar of 30 zal uitzien, dan ben ik 88, moet kunnen.
En je weet, dit stukje van onze tuinen kan je langs de voetweg eender wanneer komen bezoeken. In de winter kan je de eitjes van de sleedoornpage komen zoeken in de okseltjes van de doorns, of je kan vogeltjes kijken. Of wie weet zie je er op een zonnige zomerochtend eens een staalblauwe eikenpage, de houtkant is de enige plaats in onze tuinen, waar ik dit vlindertje ooit zag.

Groeten uit een tuin voor het leven...

Dierenartsenpraktijk 'Blauwesteen'
Dierenartsen
De Pourcq Bernard en Moreaux Philippe
Blauwesteen 43 te 9600 Ronse
www.dierenartsinronse.be
tel: 055/21.38.19
uit sympathie

Méér !

Luc Menschaert

Als je je oren stopt voor het geraas van de auto's en camions op de E17, het zicht op het industriepark negeert en doet alsof de metalen afsluiting rond de waterplas er niet staat, dan is de Callemoeie in Nazareth met zijn 24 hectare best een mooie vijver. Ook de vogels denken er zo over, want ze willen er zijn. De vogelspotters hebben hun spoor gevolgd, nu al veertig jaar lang. Voor hen waren het vooral van 1980 tot 1982 hoogtijdagen. De Soeverein, een kleinere vijver in de buurt, was toen afgelaten en herschapen in een moddervlakte, een paradijs voor steltlopers. Van industrie rond de Callemoeie was nog geen sprake. Sindsdien is op en om het duo Callemoeie-Soeverein een goed deel van de

Zwarte stern *foto: Lucien Vanden Daele*

Europese vogelfauna langs geweest. Vooral de lijst van aan water gebonden vogels is indrukwekkend. Die telt zelfs kustvogels die het binnenland helemaal niet in willen, als de paarse strandloper -niet echt paars, wel met gele pootjes en wat geel aan de snavelbasis- in september 1980. Voorts staat de Callemoeie al jaren bekend als slaapplaats voor diverse soorten meeuwen. Aan de Soeverein wordt nu gewindsurft. Daar is van vogels weinig meer te bespeuren. Maar ondanks zijn belabberde decor is de Callemoeie nog altijd de verplaatsing waard. Zo komt het dat er in de trektijd altijd wel iemand naar vogels staat te turen. Probeer rond half mei te komen. De kans op visdiefjes en zwarte sternen is dan behoorlijk groot, op dwergmeeuwen reëel. Heb je rond die tijd overal de oeverzwaluw gemist, dan

zie je die aan de Callemoeie gegarandeerd in actie.

De jaren ’60! Oké, flower power, maar ook de start van de grote infrastructuurwerken. De E17, de N60, de kalibrering van de Boven-Schelde, grote en/of kleine ringen rond Deinze en Oudenaarde. Tandengeknars bij natuurliefhebbers bij het verlies van stukken eeuwenoude natuur, maar ook mooie

Breedbekstrandloper *foto: Glenn Vermeersch*

momenten aan de rand van nieuwe trefpunten voor vogelaars: zandwinningsputten als de Callemoeie en opgespoten terreinen. Prompt streken op deze kunstmatige terreinen sierlijke vluchten van vogels neer die wel in de vogelgids stonden, maar hier voordien weinig redenen hadden om te landen. De soortenkennis van de vogelspotters werd al vlug naar een hoger niveau getild. Al was er eerst toch wat koudwatervrees. Het voelde alsof je je eigen natuurgebiedjes ontrouw werd wanneer je, tuk op nieuwe soorten, naar zo’n opspuitterrein trok. Wat hier gebeurde, heeft zich toen in heel West-Europa afgespeeld. De rush van vogelliefhebbers naar kunstmatige, maar vogelrijke biotopen zorgde voor piekcijfers in de verkoop van telescopen. Want aan de rand van de slikvlakte zie je in de verte wel wat stipjes met schokkerige bewegingen in de modder naar voedsel pikken, maar met een verrekijker alleen steek je daar niet veel van op. Daarbij zijn de vogels die op water en slik afkomen -eenden, duikers, meeuwen, steltlopers en sterns- niet de meest herkenbare soorten. Vooral tijdens de herfsttrek. Dan zijn de jonge vogels mee op pad. Er was dus nood aan een nieuwe generatie vogelgidsen, die de soorten ook in het jeugdkleed liet zien. Ze zijn er vlug gekomen. Alleen de Peterson, de vogelbijbel uit de jaren ’60, hield zich in latere herdrukken halsstarrig aan vogels in volwassen kleed. De infrastructuurwerken zijn nu achter de rug, maar af en toe waart de geest van vroegere tijden opnieuw rond. Een paar dagen zware regens en een laaggelegen maïsveld is al vlug omgetoverd in een modderveld. En daar zijn ze dan weer, de steltlopertjes, nu mondjesmaat. Deze weerssituatie bracht op een dag in mei 2012 één zeer zeldzame breedbekstrandloper en 47 vogelaars, twitchers of hoe je ze ook wilt noemen, uit alle hoeken van Vlaanderen naar Zingem. Maar het geslaagde broedgeval van een kluut in een dergelijk terrein in de Langemeersen van Oudenaarde in 2016, eindelijk nog eens, was zo mogelijk nog mooier.

De meeste vijvers liggen er nog en zorgen, de een al wat meer dan de ander, ook nu voor vogelvertier. Met het verdwijnen van de opgespoten terreinen zijn de kansen om de persoonlijke vogellijst vlug met wat nieuwe soorten aan te dikken aanzienlijk gedaald. Dat soortenjagen is niet de essentie van de veldornithologie, maar maakt er toch een prettig onderdeel van uit. Hoeveel soorten haalt een vogelspotter trouwens in zijn carrière? Dat hangt af van de bezetenheid waarmee hij zijn hobby beoefent en zijn bereidheid om achter de vogels aan te gaan. Zich te verplaatsen dus. Maar met tweehonderd soorten op het einde van de rit kan men tevreden achterover leunen. Op regionaal niveau dan. Ter vergelijking: de teller qua waargenomen soorten (zonder exoten en alleen goedgekeurde waarnemingen) voor de regio staat momenteel op 265, voor heel België op 434. Hier houdt het uiteraard niet op, want er wordt ook flink gereisd. De vogelgids van Europa bevat een 700-tal soorten. De winst van landelijk naar Europees vlak is dus niet zo enorm groot, en je moet er wel alle hoeken en kanten van ons werelddeel voor aandoen. Toch zijn veel vogelaars daar tevreden mee. Maar het is pas als je andere continenten verkent, dat de soortenlijst echt gaat stijgen en de teller een duizendtal aangeeft. Om kort te zijn, de wereldranglijst wordt nu aangevoerd door een Brit. Hij heeft 9600 soorten op zijn actief. Mondiaal zijn er zowat 10 000 soorten, afhankelijk van hoe men het begrip soort hanteert. Wie wordt de eerste Homo sapiens die ze allemaal ooit heeft gezien? Als dit huzarenstuk al haalbaar is, want er zijn praktische bezwaren. Voor endemische eilandsoorten moet men naar die eilanden toe en heeft men finaal met tijdsgebrek te kampen. De levensduur van een mens is nu eenmaal beperkt. Daarbij is het mondiale soortenaantal evenmin een

vast gegeven. Sommige vogels staan op de rand van uitsterven. Hadden ze in hun glorietijd een groot verspreidingsgebied, dan kost het ook voor die soorten een stuk van een mensenleven om er nog een exemplaar van op te duikelen. Zelfs met behulp van gespecialiseerde vogelgidsen of plaatselijke natuurkenners. Ook onze Europese vogelfauna telt er zo een, de dunbekwulp. Deze wulp met druppelvormige vlekjes op borst en flanken -zijn plaatje staat nog altijd in de vogelgids- is in 1995 voor het laatst op zijn overwinteringsplaats in Marokko gezien. Zijn broedgebied bevond zich vermoedelijk 'ergens' in Siberië. Ga er maar achteraan. Via een

Dunbekwulp

andere benadering is er dan toch nog mogelijkheid om te scoren. Al enkele jaren leeft er een nieuwe uitdaging. The big year. Zoveel mogelijk soorten zien in één jaar, van 1 januari tot 31 december. Iedereen kan het uitproberen, ook op plaatselijk niveau. In 2016 lag het aantal voor onze regio op 182. Maar mondiaal heeft de jonge Nederlander Arjan Dwarshuis in 2016 het record gebroken. Hij kwam naar huis met maar liefst 6833 soorten op zijn palmares. Zo zie je maar, ook in een onschuldige hobby als vogels kijken heerst de ijzeren wet van het vooruitgangsdenken: stilstand is achteruitgang.

TUINAANLEG EN -ONDERHOUD
alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen
MICHAEL BEKAERT
Ganzendam 9 - 9890 Vurste
Tel: 0497/43.01.79

foto: Gilbert De Ghesquière

Fazantasie

Het moest er ooit van komen
wie had het durven dromen
dat we 't pluimvee van de boeren
in onze tuinen moeten voeren

De boeren van vandaag
- ze horen 't vast niet graag -
zijn het verbond vergeten
dat zij ooit sloten in 't verleden:

Wie van de veldnatuur wil leven
moet zelf ook af en toe wat geven,
wat van de oogst in 't veld bewaren
voor wie zijn kostje moet vergaren

Maar 'wijl ze op de vogels schelden
halen ze d'oogsten van de velden
en wat er rest wordt zonder dralen
omgeploegd, zoniet vermalen

Zo plagen ze de zilvermeeuwen
de duiven en de zwarte spreeuwen
de vinken, sijzen, zelfs de hoppen
die moeten op hun kinnen kloppen

En terwijl ze over alles klagen
willen de heren 's winters wel nog jagen
ze schieten hazen en patrijzen
die ze om hun billen prijzen

Zo krijgen wij dus de fazanten
over de vloer als arme klanten
die 't wintervoer massaal verkroppen
en 't klein gevleugelte de tuin uitschoppen

Bertje Bever

Spiegeltje, spiegeltje, aan de wand… Natuurpunt Herzele reflecteert

Frederik Dierickx

Op onze laatste bestuursvergadering kregen we bezoek van Frank Maes, bewegingscoach bij Natuurpunt. Hij kwam vanuit het verre Mechelen om met ons een spel te spelen. Je leest het goed, een spel. Nu ja, een spel, eigenlijk kregen we een spiegel voorgehouden hoe wij onszelf zagen binnen de vereniging. Wat zijn onze drijfveren, wat zijn de pijnpunten, wat zijn onze grote troeven? De oefening werkte perfect en iedereen was eigenlijk blij en verrast van wat er allemaal uit resulteerde. Om één voorbeeld te geven bleek dat wij vonden dat binnen het bestuur alle neuzen in dezelfde richting stonden. Verrassend, want op menige vergadering durven we wel al eens intens te discussiëren. Het spel deed nadenken en tot laat na de vergadering hield het me bezig.

Wat is de taak van een natuurvereniging? Voor wie of voor wat doen we het? Wat zijn onze groeimogelijkheden en wat is onze toekomst? Moeten wij meer luisteren naar onze leden? Gaan we als bestuur soms niet te kort door de bocht? Denken we soms niet teveel dat we qua natuur en natuurbeheer de wijsheid in pacht hebben? Zijn we ouderwets of net hip?

Vele vragen maar de antwoorden erop zijn niet altijd makkelijk, *it's complicated*. Een natuurvereniging is in de eerste plaats een vereniging met vrijwilligers dus. Mensen die zonder vergoeding vergaderen, beheren, gidsen, werken en werven. Deze mensen zijn onze ruggengraat, ze zijn zo belangrijk dat het een hele evenwichtsoefening is om voor iedereen goed te doen. Wanneer wij ons kanten tegen het plaatsen van windmolens in Herzele waren er wel wat leden die de wenkbrauwen fronsten. Maar voor ons ging het niet om het principe van de groene energie maar om de plaats waar deze gingen neergepoot worden, in waardevol akkervogelgebied en open ruimte.

Sinds kort zijn wij ook bezig met 2 concrete dossiers in samenwerking met de gemeente, enerzijds het opstarten van een nieuw gebied in het noorden van de gemeente en anderzijds het oprichten van een Natuur.huis in de oude pastorie van Sint-Antelinks. Beide werden ons vanuit de gemeente aangeboden en beide zijn reeds min of meer lopende. Een aantal mensen van ons bestuur vervult hier een trekkersrol en de rest biedt hulp waar mogelijk. Maar er is ook een keerzijde van de medaille, zo wordt de opvolging van de kapvergunningen enorm verwaarloosd door de lokale overheid en dit al onze adviezen ten spijt. Het landschap komt in gevaar door het toekennen van betwistbare bouwprojecten en er wordt te weinig kordaat opgetreden tegen milieuovertredingen. Ook de natuurpromotoren die aangeduid werden door de gemeente om specifieke dossiers op te volgen leveren naar onze bescheiden mening niet het verhoopte

resultaat. Zonder hierbij iemand van deze mensen met de vinger te wijzen.

Worden wij dan gesust met loze beloften of geven de gemandateerden ons een doekje voor het bloeden? Dit zijn knopen die soms moeilijk te ontwarren zijn. Een aantal van onze vrijwilligers heeft het moeilijk met een lakse houding vanuit het lokale bestuur en verliezen de moed. Maar anderen counteren dit dan weer en geloven in het spreekwoord: “het doel heiligt de middelen”.

Misschien zie ik het allemaal wat te licht of te donker maar één ding is zeker, een Natuurpunt-afdeling is geen exacte wetenschap. Wij moeten onszelf blijven in vraag stellen en ook blijven een antwoord bieden op de vraag: waarom doen we wat we doen? Het is niet eenvoudig om alle neuzen in dezelfde richting te krijgen zowel binnen ons bestuur als bij de leden, maar het is wel onze absolute taak om die ene neus die in de andere richting staat ook van antwoord te dienen. Veranderen we hiermee iets? Misschien wel, misschien niet.

Een vereniging zoals Natuurpunt Herzele, waar ik fier op ben, heeft volgens mij drie belangrijke taken. Eerst en vooral moeten wij spreken over natuur, wij moeten jong en oud enthousiast maken over een vogel, een zwam of een mos. Educatie en natuurbeleving is van groot belang om onze toekomst te verzekeren. Ten tweede moeten wij beheren en al hetgeen dit beheer in de weg staat een halt toeroepen. Hier moeten wij enkel opletten dat we onszelf niet verliezen in eindeloze discussies en procedures. Tenslotte, en misschien is dit dan nog het belangrijkste van al, brengen wij mensen samen. Wij maken vrienden en leggen contacten doordat we strijden voor eenzelfde doel: de natuur, het groen. Iemand vertelde me afgelopen jaar dat hij heradem wanneer hij naar een wandeling komt van Natuurpunt en niet enkel om de frisse lucht en de deskundige uitleg maar ook om het gezelschap, om de babbel. Hier gaat het om en hiervoor ben ik fundamenteel gelukkig als ik in de spiegel kijk.

Natuur: niets dan vrienden!?

Norbert Desmet

“Ik heb echt niets tegen natuur, maar…”, een uitspraak die velen onder ons erg bekend in de oren klinkt. Dit gaat van de buurman die vindt dat uw boompje toch nog te veel bladeren over de afsluiting laat vallen tot de politieker of uw directeur die handig zwaait met zijn lidmaatschap van Natuurpunt, maar wiens daden en ideeën toch maar erg bleekgroen uitslaan. We zouden kunnen zeggen dat slechts een kleine minderheid de natuur een kwaad hart toedraagt, maar we weten allemaal dat diezelfde natuur steeds meer in een belabberde toestand verzinkt. Vaak is gebrek aan inzicht hoe de natuur in mekaar zit de oorzaak en het ziet er naar uit dat met de toenemende oppervlakkigheid van deze tijden het er niet beter zal op worden. Een taak voor Natuurpunt en al haar leden op alle niveaus?

Ook het verschil tussen platteland en stad groeit snel. Gent bv. heeft geen moeite om veel leden te werven en gebieden aan te kopen en de betrokkenheid naar natuur is er groot, allicht wegens een tekort eraan? Daar is ook het botsen tussen natuur en landbouw kleiner: bij ons telt elke m² en met het huidige machinepark wordt de ‘kleine’ natuur in de vorm van knotwilgen, ruigtes en houtkanten heel snel opgeruimd. Bovenop vergroot met de toename

Heel snel opgeruimd... *foto: Norbert Desmet*

van de groententeelt de aversie tegen bomen ‘met’ bladeren die in de gewassen waaien. We krijgen een generatie die niet meer van de natuur houdt in tegenstelling met de vorige die ermee en soms nog

van die natuur kon leven. Komt daar natuurlijk bij dat het gebruik van pesticiden allicht de grootste oorzaak is van achteruitgang van de biodiversiteit in landelijk gebied: weg kruiden, insecten en paddenstoelen, gif voor hogere productie. Iemand zou eens het percentage dode landbouwgrond moeten berekenen bij deze valse vrienden van de natuur.

Inzicht in de natuur zou ook voor de beleidsmakers nuttig kunnen zijn. Welke mandataris die straks naar uw gemeenteraadsverkiezingen gaat, is geen vriend van de natuur? Ook hier hebben we de indruk hoe landelijker, hoe moeilijker. Natuur moet ten dienste staan, in het ergste geval opbrengen en ook nog of zeker de heilige economie geen strobreed in de weg leggen: vandaar het succes van bol-acacia's, simpele haagjes en wegbermen die slecht beheerd worden anno 2018 en natuurarm als gazonnetjes de winter ingaan. Het kan helemaal anders, wat recent met echt ecologisch beheer in Nederland bewezen wordt (Nature Today): https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=23935

Qua beleid scheert Vlaanderen als gewest natuurlijk ook geen hoge toppen met minister Schauvliege en haar brokkenparcours. We houden ons hart vast wat ze nog uit haar mouw schudt om kiezers, landbouw en Peeters ter wille te zijn. De toegankelijkheid van bossen en haar recent voorstel daarrond is een duidelijk bewijs van politiek opportunisme, gebrek aan kennis en inzicht in bosecosystemen en ook allicht verfoeilijke verkiezingskoorts. Rust in een bos is van ontzettend belang en dat haalt ze dom onderuit. Bovendien zijn de bossen nu al rampgebied onder een steeds toenemend buitentoerisme en daarbij door gebrek aan voldoende toezicht, mede door bezuinigingen op haar departement, of misschien gaat het juist daarom: alles open, dan kan ANB zijn weinige wachters achter de computer houden.

We zouden nog een eindje kunnen doorgaan, gelukkig zijn er ook positieve evoluties zoals de opkomst vanaf de basis van bio-landbouw, meer natuur in de tuinen en het moeizaam groeien van de oppervlakte aan reservaten. Voor het behoud van de natuur buiten de reservaten en haar diversiteit zullen wij en Natuurpunt een tandje moeten bijsteken en ook daar inzicht doorgeven, eerder dan weer een toevallig nog bestaande of nog net overlevende topsoort misschien ten onrechte als vooruitgang te promoten. Het enige besluit waar ik nu kan toe komen is dan ook dat de natuur, net als bij mensen, veel 'vrienden' heeft, maar zeer weinig echte.

Als toemaatje ter overweging, weliswaar van uit een andere achtergrond: "*er wordt nogmaals onderstreept dat het ware centrum van de macht bestaat uit gewiekste ondernemers (lees hier bv. boerenbond, aannemers) rond wie dociele verkozenen des volks zoemen als werkbijen rond een dominante koningin. Leve het neoliberalisme. De politiek heeft niets meer in de pap te brokken. Geringeloord, gesjareld, beduveld waar ze bij staan…*"
DM 25-11-17 M. Coenen.

Nationale Werkgroep Botanie Programma 2018

Wie geïnteresseerd is in het excursieprogramma van deze werkgroep verwijzen we naar de website plantenwerkgroep.wordpress.com. Een aanrader voor wie zich wil vervolmaken in het determineren van planten. Ook geïnteresseerde beginnelingen worden zeer goed opgevangen door de 'oude rotten'. Er zijn in 2018 dagexcursies in Sint-Lievens-Houtem, Moorsel (Aalst), Lobbes, Walfergem-Kobbegem, Zundert (NL), Hoegaarden, Evergem-Doornzele, Comblain-au-Pont, Vlissegem, Farciennes en Grimbergen. En er zijn ook twee buitenlandse meerdaagsen: eentje in het Siebengebirge in Duitsland en eentje in Davos in Zwitserland.

De Varen
UITVAARTCENTRUM Dierik & An
Hauwaart 37 - OUDENAARDE
Hoogstraat 63 - ZOTTEGEM
www.devaren.be 0478/303.960

Waar zijn de vogels?

Marie-Christine Vanmaercke-Gottigny

Onze tuin is redelijk 'wild', hij is ongeveer 30 x 60 meter groot, met vooral inheemse planten, struiken, bomen, een moestuin en… niet al te zeer opgekuist. We wonen hier sedert het jaar 1970. In de loop der jaren viel het ons op dat sommige vogelsoorten 'verdwenen' zijn, zoals kneu, goudhaantje, zwartkop, geelgors, grauwe vliegenvanger, spotvogel en 's winters koperwiek, kramsvogel. Het is *jaaaaren* geleden dat we die vogels hier nog observeerden. Ooit een zomer lang een ransuil op logement gehad.

Maar toch, we zien toch nog veel vogels. Of moet ik schrijven "zagen"? Want dit jaar is het een catastrofe: nog één mannetje merel, soms; één koolmees nu en dan; en verder twee eksters, twee houtduiven; ah ja, soms ook de groene specht die ons grasperk verticuteert; en "that's it".

De laatste maanden niét gezien: roodborstje, winterkoninkje, vink, huismus, heggenmus, pimpelmees, groenling, boomkruiper, staartmeesjes in bende, grote bonte specht, (ex-Vlaamse) gaai, Turkse tortel. Normaal élk jaar of élke winter te zien in onze tuin, waar we in het winterseizoen zorgen voor vetbollen, nootjes, zaden, een waterbadje.

Wààr zijn de vogels naartoe? Het is verontrustend. Is dat alleen bij ons? – ik zou niet weten waarom. Of hebben andere Vlaamse Ardennenaars dezelfde ervaring?

"The silent spring": dan tòch?

Ach...

Kraaien en kauwen
je moet er van houen
want nu is 't al wat je buiten nog ziet

Ze krijsen en krassen
in asgrauwe jassen
ze geven geen duit om 't geluid van een lied

Kauwen en kraaien
ze zijn niet te paaien
met wat fruit of een kluit in het riet

Z'eten wormen of noten
of zaden ontsproten
aan het zweet van de tuinman die wiedt

Ze krabben en graaien
wat boeren ook zaaien
de oogst die komt nooit in 't verschiet

Langs wegen en velden
hoor je z'overal schelden
hun geschelm doet de jager verdriet

Ze zitten op daken
hun land te bewaken
er is niets dat hun blikken ontziet

Kraaien en kauwen
- je kan er op bouwen -
zijn hier baas, en de mens zeker niet

Gedachten van Ambrosius, jager,
opgetekend door Bertje Bever

Gidsen voor Gidsen in de Vlaamse Ardennen

Heb je heimwee naar de interessante excursies van de cursus Natuurgids? Krijg je maar niet genoeg van natuurcursussen of wil je een en ander opfrissen? Of even zin om niet zelf te moeten gidsen of gewoonweg bij te leren. Gidsen voor gidsen biedt diepgaande thema-excursies aan op maat van natuur- en landschapsgidsen met de bedoeling hun kennis bij te scherpen.

In 2018 worden 5 educatieve activiteiten gepland die telkens een ander onderwerp aansnijden en waarbij verschillende gebieden worden bezocht. Ze gaan allemaal door op vrijdagvoormiddag, meer bepaald op 16 februari, 20 april, 15 juni, 19 oktober en 14 december. De thema's en het bijhorende programma kan je vanaf 10 januari raadplegen op de website van het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen (www.rlva.be) en Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* (www.natuurpuntvlaamseardennenplus.be). Beide vzw's staan in voor de organisatie en krijgen daarbij de ondersteuning van Natuurpunt CVN.

Voor meer informatie: thijs.himpe@cvn.natuurpunt.be of griet.dewitte@rlva.be

Winterse hop in Nazareth

Greta Peil

Op een zonnige zaterdagvoormiddag, 9 september, merkten we ineens een rare vogel op in onze tuin. Hij liep zenuwachtig rond en was voortdurend met zijn lange snavel in het gras aan het pikken. Zijn gedrag deed ons denken aan dat van de groene specht, die we ook heel regelmatig in onze tuin zien.
Maar zijn uitzicht was totaal anders: deze vogel was bruiner, had een lange en ietwat gebogen snavel, een kuif op zijn kop en zwart-witte vleugels.

Aquarel door Viviane Lootens naar een foto van Greta Peil

Meestal gaan we dan eerst op zoek op de website van Natuurpunt.
Maar daar vonden we het diertje niet terug; niet bij de tuinvogels, niet bij de akker- & weidevogels en ook niet bij de stadsvogels.
Dan maar eens 'vogel met kuif en lange snavel' ingeven op Google. Nu hadden we meer geluk. We zagen meteen een heel gelijkende foto op Wikipedia. We hadden een 'HOP' in onze tuin.
Hier hadden we nog nooit van gehoord!

Een paar dagen later kwam ik Jo van Natuurpunt tegen. Het eerste wat hij tegen mij zei, was dat we een zeldzame vogel in onze buurt hadden. Hij had het over de hop. Een buurman had hem namelijk ook in zijn tuin gespot en deze gegevens doorgegeven op 'waarnemingen.be'.
Op aanraden van Jo heb ik dat ook gedaan, samen met een aantal foto's.
Gedurende 6 dagen hebben we het diertje iedere dag op bezoek gehad.
En we kregen nog meer bezoek… van natuurliefhebbers: gewapend met verrekijker en fototoestel met telelens, allemaal in de hoop om een glimp van de hop op te vangen.
Jammer genoeg hebben ze allemaal pech gehad. Maar voor mezelf waren die babbels heel interessant, ik leerde veel bij: de hop is een trekvogel, verblijft nooit echt lang op dezelfde plaats (deze dus wel), sommigen dachten dat het om een jongske ging, er zijn per jaar maar een klein aantal waarnemingen van deze vogel…

Wij dachten dat na die ene week, de hop warmere oorden opgezocht had.
Groot was dan ook onze verbazing toen we hem op zondag 12 november opnieuw in onze tuin hadden. Een plotse regenbui deed hem wegvliegen, maar na de bui was hij terug.
Gedurende anderhalve week, op zonnige dagen, kregen we de hop nog te zien.
Schrik van andere vogels had hij niet: eksters, kraaien, duiven, merels, mussen, mezen… konden zonder problemen in de buurt komen. Schrik van beweging in huis had hij ook niet: wij liepen gewoon rond in huis en stonden aan het venster te kijken en toch kwam het diertje tot aan de rand van ons terras. Ik kon zelfs zonder problemen (heel zachtjes) een venster openen om het diertje te filmen tijdens zijn zoektocht naar eten.

We zijn nu al bijna eind november en heel even dacht ik dat de hop terug was… maar het was de groene specht, die ons nu dagelijks bezoekt.
Vandaag is het vrijdag 1 december. In de tuin liggen nog de resten sneeuw van gisteren. Terwijl ik mezenbollen aan het vervangen was, merkte ik ineens beweging op in onze tuin. De hop was terug ijverig op zoek naar eten. Na ongeveer een kwartiertje is hij opgevlogen. Toen hij in de struik zat, heb ik hem voor de eerste keer gezien met zijn kuif volledig open. En daarna is hij weer vertrokken in oostelijke richting.

Nu zie ik nog op waarnemingen.be dat een hop door Erika Buggenhoudt werd gezien op 5 december in Kruishoutem. Was het 'onze' hop? Het kan toch niet anders!

www.ferynjan.be info@ferynjan.be
JAN FERYN BVBA milieuconsulent

GZ: Natuurpunt afdeling Groot Zingem
HRZ: Natuurpunt afdeling Herzele
HOU: Natuurpunt afdeling Houtem
IWG: Invertebratenwerkgroep Lampyris
JNM: Jeugdbond voor Natuur en Milieu
KBE: Kern Werkgroep bos t'Ename
KRB: Kern Rondom Burreken
MOW: Milieufront Omer Wattez
NWB: Nationale Werkgroep Botanie
NWG: NatuurstudieWerkGroepen Vlaamse Ardennen-*plus*
OUD: Natuurpunt afdeling Oudenaarde-*plus*
PWG: Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
PAWG: Paddenstoelenwg. Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
RLVA: Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen
RO: Natuurpunt afdeling Ronse
SL: Natuurpunt afdeling Schelde-Leie
TLES: Natuurpunt tussen Leie en Schelde
TW: Trage Wegen vzw
VA: Natuurpunt afdeling Vlaamse Ardennen
VA*plus*: Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
VUB: Vrienden van het Uilenbroek
VWG: Vogelwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
WMB: Werkgroep Munkbosbeekvallei
WMBV: Werkgroep Maarkebeekvallei
ZV: Natuurpunt afdeling Zwalmvallei
ZWG: Zoogdierenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*

Woensdag 10 januari 2018

VWG: Bijeenkomst & nieuwjaarsreceptie van de Vogelwerkgroep in het Stedelijk Centrum te Heurne, o.l.v. Paul Vandenbulcke, tel 0475/34.65.86. Aanvang om 20u. Einde omstreeks 22u30. Op deze feestelijke bijeenkomst van de vogelkijkers uit de regio (of daarbuiten) wordt ook tijd voorzien om bij te praten, ervaringen te delen, bij een hapje en een drankje. We kijken terug op 2017 en zetten de meest memorabele waarnemingen op een rijtje. Meer info steeds op: https://www.facebook.com/groups/vwgvap/

Vrijdag 12 januari 2018

Gezamelijke nieuwjaarsreceptie van Natuurpunt VA-plus en Milieufront Omer Wattez. We zetten het nieuwe jaar in met een hapje en een drankje. Afspraak om 19u30 in zaal De Kroon, Dorpsstraat 12 te 9667 Horebeke. Graag vooraf een seintje aan MOW vzw, Kattestraat 23 te Oudenaarde, tel. 055/30.96.66 of info@milieufrontomerwattez.be

Zaterdag 13 januari 2018

KRB: Werken in de natuur. Info: Dirk Criel, tel. 055/45.66.10, Dirkcriel@skynet.be of www.burreken.be Afspraak om 9u aan Perreveld t.h.v. nr. 14 te Zegelsem. Natuurbeheer betekent ook handen uit de mouwen steken. Allerlei werkjes staan op het programma. En zoals steeds maken vele handen het werk lichter. Einde omstreeks 12u.

Zaterdag 20 januari 2018

OUD: Knotwerkdag in de Langemeersen. Info: Paul Cardon, tel. 055/31.19.92 en Alexander Van Braeckel, tel. 0473/85.45.62. Samenkomst om 9u in de Meersstraat in Petegem a/d Schelde. Er worden knotwilgen geknot. Hout wordt verdeeld onder de deelnemers. Meebrengen: zaag, bijl, werkhandschoenen. Einde omstreeks 17u.

ZV: Werkdag Middenloop Zwalm: wilgen knotten te Velzeke. Info: Koen Gintelenberg, koen.gintelenberg@telenet.be Knotten van wilgen te Velzeke van 10u t.e.m. 16u. Afspraakplaats: Driesmolen, Beugelstraat te Velzeke. Meebrengen: zaag, bijl, werkhandschoenen en kettingzaagbroek + -handschoenen + helm met vizier in het geval van werken met de kettingzaag.

RO: Algemene ledenvergadering afdeling Ronse. Info: Jeannine Tassyns, tel. 055/20.67.69. Start om 20u in 't Kaaspalet, Fostierlaan 13 te Ronse. Met een drankje en versnapering zetten we het nieuwe jaar gezwind in. Beoordeling van het beleid van de oude bestuursploeg. Verkiezing van nieuw bestuur. Mensen die graag een post van bestuurslid zouden ambiëren, graag jullie kandidatuur stellen op deze avond.

HOU: Jaarlijkse lokale algemene ledenvergadering. Samenkomst om 18u30 in het Muziekcentrum 'De Garage', Kerkkouterstraat 62, 9520 Bavegem (Sint-Lievens-Houtem). We blikken terug op het voorbije werkjaar en verklappen de plannen voor het komende werkjaar bij een hapje en een drankje. Met optreden van saxofonist Bauke Meersman.

Zondag 21 januari 2018

ZV: Nieuwjaarswandeling afdeling Zwalmvallei in het natuurgebied Perlinkvallei. Info: Vincent Decroock, vincent.decroock@proximus.be. Dit jaar bezoeken we de Perlinkvallei voor onze nieuwjaarsreceptie waarbij men kan kiezen uit 4 wandelingen:

- Een gegidste **natuurwandeling** voor de echte liefhebbers. Thema: het bos in de winter. Gids Vincent Decroock. Aanvang 9u. Vertrek: Baobabschool, Boekelbaan 110, 9630 Zwalm. Kledij: geschikt voor modderige omgeving.
- Een **lange landschapswandeling** door de Perlinkvallei, keuvelwandeling om te genieten van het winters landschap. Gids: Tom Notebaert. Aanvang: 9u. Vertrek: Baobabschool, Boekelbaan 110, 9630 Zwalm. Kledij: geschikt voor modderige omgeving.
- Een **korte landschapswandeling** door de Perlinkvallei, keuvelwandeling om te genieten van het winters landschap. Gids: Bart Boydens. Aanvang: 10u. Vertrek: Baobabschool, Boekelbaan 110, 9630 Zwalm. Kledij: stapschoenen, gemakkelijk begaanbaar.
- Een gegidste **culturele wandeling**. Thema: protestantisme in de Perlinkvallei. Gids: Alain Goublomme. Aanvang: 9u30. Vertrek: Protestantse Kerk, Korsele 39, 9667 Horebeke. Geen kledijvereisten, korte afstand en makkelijk begaanbaar. Daarna aansluiten op de receptie in de Baobabschool. Na de wandelingen komen we allemaal samen om 11u om af te sluiten met een nieuwjaarsreceptie in de Baobabschool te Sint-Blasius-Boekel.

KRB: winterwandeling + nieuwjaarsdrink in het Burreken. Afspraak om 14u aan kerk te Schorisse voor de wandeling. Info: Filip Hebbrecht, tel 055/49.55.63 of contact@burreken.be en www.burreken.be Een mooie landschapswandeling door het hart van het natuurgebied het Burreken. Vanaf 16u is er een gratis receptie in de hoeve T'Hof Ten Broucke, Hessestraat 2, Horebeke.

Vrijdag 26 januari 2018

HRZ: Algemene ledenvergadering. Afspraak om 20u in de Oude Pastorie, Sint-Mauritsplein 9, Ressegem. Thema: praatcafé. Terugblik op het voorbije jaar en plannen voor het nieuwe jaar. Met een hapje en een drankje. Meer info: www.natuurpuntherzele.be.

Zaterdag 27 januari 2018

TLES: Samen werken in en voor de natuur. Elke laatste zaterdag van de maand werken we in één van onze natuurgebieden. Iedereen is welkom om een handje toe te steken. Meld je aan via koen.houthoofd@gmail.com. Je krijgt dan telkens een bericht om te weten waar we aan de slag gaan en wat het werk inhoudt.

KBE: Werkdag Bos t'Ename. Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack 0474/90.02.30 guido.tack1@telenet.be. Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Boskant 56 te Oudenaarde. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 28 januari 2018

KBE + OUD: Winterwandeling in Bos t'Ename + nieuwjaarsreceptie kern Bos t'Ename en Natuurpunt Oudenaarde-plus. Gids: Guido Tack, tel. 0474/90.02.30. Samenkomst om 9u aan het Provinciaal Archeologisch Museum (PAM), Lijnwaadmarkt 20 te Ename of om 11u45

in de Loods van Bos t'Ename, Boskant 56 te Mater.

■ **TLES: Startactiviteit van onze nieuwe afdeling Natuurpunt tussen Leie en Schelde.** Info: Koen Houthoofd, tel. 0470/55.02.36. Start om 14u aan Fiertelhof, Staatsbaan 149 Zulte. Een nieuw jaar en een nieuwe afdeling, dat verdient alle aandacht! We trekken deze keer naar Zulte en ontdekken met meerdere gidsen het boeiend landschap rond de Leie. Er is een speelse wandeling specifiek voor jonge gezinnen. We sluiten af met gratis natuurpannenkoeken (sommige tradities kunnen we beter in ere houden) en geven je een overzicht van alle nieuwe activiteiten. Einde omstreeks 17u.

Vrijdag 2 februari 2018

■ **ZV: Algemene vergadering afdeling Zwalmvallei.** Info: Koen Gintelenberg, 055/60.45.21. Afspraak om 20u in de B&B De Groene Weg, Groeneweg 3, 9660 Brakel. Vanaf 20u starten we met de evaluatie van 2017 en de planning van het nieuwe werkjaar. Tussendoor en nadien gezellige babbel met hapje en drankje. Einde omstreeks 23u.

Zaterdag 3 februari 2018

■ **VA + VWG: Bosuilenwandeling op de Kluisberg te Ruien.** Gidsen: Norbert Desmet, tel. 0494/65.33.91 en Willy Aelvoet, tel. 055/31.67.30. Samenkomst om 16u30 op de parking van het recreatiecentrum 'Kluisbos'. Na inleiding over leven en voorkomen van de bosuil gaan we op zoek naar de soort en naar baltsende uilen. Meebrengen: goed schoeisel, verrekijker en zaklamp. Einde rond 19u30.

■ **VA: Kijken naar sterren en sterrenbeelden op de Kluisberg te Ruien,** aansluitend bij vorige tocht. Gids: Gunther Groenez, tel. 0486/16.74.30. Samenkomst om 19u30 op de parking van de Toren. Einde omstreeks 21u30. Deze activiteit gaat uit van de AVK (Astronomische Vrienden Kring) en sluit naadloos aan bij de bosuilentocht maar gaat enkel door als de weersomstandigheden het toelaten (heldere hemel, enkele wolkjes kunnen geen kwaad; maar statistisch gezien is februari de maand met het meeste heldere nachten). Indien je twijfelt of deze activiteit wel zal kunnen doorgaan, kan je altijd bellen in de loop van de dag (tot 15u) naar Gunther. Het best is gewoon reeds mee te wandelen vanaf 16u30 voor de bosuilen, maar je kan ook aansluiten om 19u30. Meebrengen: warme kledij, goed schoeisel, verrekijker, eventueel telescoop.

■ **ZV: Werkdag Perlinkvallei.** Info: Vincent Decroock, vincent.decroock@proximus.be. Afspraak om 9u aan het Baobabbosje aan de Boekelbaan, Zwalm, recht tegenover huisnummer 116 aan de Marlboroughstraat te Zwalm. Knotten en allerlei kleine onderhoudswerkjes. Vrijwilligers kunnen het hout eventueel meenemen. Einde omstreeks 12u. Meebrengen: minstens veiligheidsschoenen en werkhandschoenen.

Zondag 4 februari 2018

■ **VA + MOW: Trage Wegenwandeling in het geutelingendorp Elst.** Gids: Filip Keirse, tel. 055/38.78.83 en Marc Dejonghe, tel. 0485/82.12.04. Samenkomst om 14u aan de kerk van Elst (St-Appolloniaplein). Wandelen langs de trage wegen in Elst, met aandacht voor natuur en landschap. We ontdekken weer enkele verrassende doorsteekjes aan de hand van de wandelknooppuntenkaart van het Milieufront Omer Wattez. Einde omstreeks 17u30. Meebrengen: waterdicht schoeisel, verrekijker. En terwijl je dan toch in Elst bent, waarom geen geutelingen proeven of kopen en meenemen? We tonen jullie op het einde van de wandeling de weg.

Zaterdag 10 februari 2018

■ **OUD: Knotwerkdag in de Langemeersen.** Info: Paul Cardon, tel. 055/31.19.92 en Alexander Van Braeckel, tel. 0473/85.45.62. Samenkomst om 9u in de Meersstraat in Petegem a/d Schelde. Er worden knotwilgen geknot. Hout wordt verdeeld onder de deelnemers. Meebrengen: zaag, bijl, werkhandschoenen. Einde omstreeks 17u.

■ **KRB: Werken in de natuur.** Info: Dirk Criel, tel. 055/45.66.10, Dirkcriel@skynet.be of www.burreken.be. Afspraak om 9u aan Perreveld t.h.v. nr. 14 te Zegelsem. Natuurbeheer betekent ook handen uit de mouwen steken. Allerlei werkjes staan op het programma. En zoals steeds maken vele handen het werk lichter. Einde omstreeks 12u.

Zondag 11 februari 2018

■ **GZ + VWG: Vogeltocht naar Zeeland (NL).** Gidsen: Niko Vanwassenhove tel. 09/385.74.58, Paul Vandenbulcke tel. 0475/34.65.86. Vertrek om 7u aan de kerk te Eke. Kostendelend rijden. We verkennen o.a. Veerse Meer, Brouwersdam, Plan Tureluur. Einde vanaf 18u. Meebrengen: warme winddichte kledij, waterdicht schoeisel, verrekijker, vogelgidsen en picknick die we ergens langs de baan nuttigen (we trachten een caféstop in te lassen).

Vrijdag 16 februari 2018

■ **MOW: Filmvoorstelling 'Tomorrow'.** Start om 19u30 in zaal De Rekkelinge, D. Delcroixstraat 1A te Deinze. Inkom: 2 euro. Organisatie: MOW Leievallei en Velt Leieland. Voor meer details: zie de affiche hieronder.

FILMVOORSTELLING

VRIJDAG 16 FEBRUARI 2018 om 19u30

ZAAL De Rekkelinge, D. Delcroixstraat 1A — Deinze

Inkom: 2 EUR—Org. MOW Leievallei en Velt Leieland

Deze 21 e eeuw verloopt heel turbulent. Er zijn tal van ecologische, economische en sociale bedreigingen. Toch geeft deze film een hoopvol beeld, op zoek naar oplossingen in verschillende landen. Wij ontmoeten pioniers die landbouw, energie, economie, democratie en opvoeding heruitvinden. Door deze positieve en concrete initiatieven samen te brengen, ontdekken wij hoe de wereld van morgen er uit zou kunnen zien.

Na de film kunnen wij nog even nadenken hoe wij zelf tekenen van hoop kunnen realiseren in onze omgeving. Dromers, denkers en doeners zijn uiterst welkom!!

V.U. Wim Bracke, Tonnestraat 33—9800 Deinze

Zaterdag 17 februari 2018

■ **ZV: Werkdag Middenloop Zwalm.** Info: Koen Gintelenberg, koen.gintelenberg@telenet.be Afspraakplaats wordt per mail rondgestuurd i.f.v. de uit te voeren werken (mail voor opname in de mailinglist). Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

Zondag 18 februari 2018

■ **HRZ: Winterse wandeling in het Duivenbos.** Afspraak om 9u30 aan de Oude Steenbakkerij, Kauwstraat 102, Sint-Lievens-Esse. Einde rond 12u30. Gids: Frederik Dierickx. Meer info: www.natuurpuntherzele.be.

■ **OUD: Gezinswandeling De Blankaart Diksmuide.**

Gids: Wim Packet. We verzamelen om 9u aan de Kerk van Leupegem (parking t.h.v. de schoolgebouwen, Ronseweg 1, Oudenaarde) voor kostendekkend samenrijden. Degenen die rechtstreeks rijden verzamelen om 10u op de parking van het bezoekerscentrum De Blankaart, Iepersesteenweg 54 te Diksmuide-Woumen. Laarzen zijn aanbevolen. Breng ook picknick mee, wij zorgen voor een plek waar we rond de middag onze picknick kunnen opeten. Einde rond 16u ter plaatse. Begeleider: Paul Cardon (GSM op de dag zelf 0474/39.02.77). Graag vooraf aanmelden als je meegaat en of je al dan niet zelf kan rijden, via cardon.paul@gmail.com.

■ **RO: Werkdag in de Poelenweide te Ronse.** Info bij Astrid Vandriessche (astrid.van3ssche@gmail.com of 0484/36.13.44). Samenkomst om 14u aan de ingang van de Poelenweide, Verbrandenbosstraat te Ronse. Verwijderen van bramen in de Poelenweide en eventueel eveneens verwijderen van de houtopslag. De afdeling zorgt voor materiaal en een versnaperingetje. Werkhandschoenen en laarzen/werkschoenen onontbeerlijk, eventueel eigen kapmes/boomzaag/hark. Einde omstreeks 17u.

Zaterdag 24 februari 2018

■ **TLES: Samen werken in en voor de natuur.** Elke laatste zaterdag van de maand werken we in één van onze natuurgebieden. Iedereen is welkom om een handje toe te steken. Meld je aan via koen.houthoofd@gmail.com. Je krijgt dan telkens een bericht om te weten waar we aan de slag gaan en wat het werk inhoudt.

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack 0474/90.02.30 guido.tack1@telenet.be. Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Boskant 56 te Oudenaarde. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 25 februari 2018

■ **RO: Winterse wandeling in het Bois Joly te Ronse.** Begeleiding Jo Glibert, tel. 0477/51.94.19 en Philippe Moreaux, tel. 0476/49.24.61. Afspraak om 14u aan de zij-ingang van het Stedelijk Kerkhof, Hogerlucht te Ronse. Bekijken vogels, herkennen bomen in de winter, mossen... Nuttig: stevig schoeisel, verrekijker. Einde omstreeks 17u.

■ **TLES: Wandeling 'Ooidonk: van wilde rivierbedding tot statig renaissance kasteel.** Een boeiende ontdekkingstocht in tijd en ruimte'. Start aan ingang kasteel Ooidonk (Ooidonkdreef, Deinze) om 14u. Deze erfgoedwandeling begint in een erg ver verleden, dat we terug aan de oppervlakte brengen door middel van grondboringen. Aan de hand van de bodemmonsters bespreekt Prof. Morgan De Dapper de veranderingen van klimaat en natuurlandschap vanaf het einde van de laatste IJstijd, zo'n 12 000 jaar geleden. Paul Geeroms legt uit hoe bomen en struiken toen onze erg koude en droge streek terug koloniseerden en Luc Bauters vertelt hoe de mens omgaat met het veranderende landschap. Ten slotte is er André Bollaert die ons het verhaal brengt van de vroegere bewoners van het kasteel, de heren en dames van Nevele. I.s.m. Dunsa en Het Land van Nevele. Met dank aan graaf t'Kint de Roodenbeke. Einde omstreeks 17u.

Februari- Maart 2018

■ **KRB: Doorlopend paddenoverzetacties rond het Burreken.** Info: Filip Hebbrecht, tel. 055/49.55.63 of contact@burreken.be We helpen de amfibieën veilig de weg over op Rovorst te Zegelsem. De poel werd er heraangelegd zodat de padden en kikkers een nieuwe thuis hebben. Alle info op de website: www.burreken.be.

Vrijdag 2 maart 2018

■ **GZ: lezing door Luc Vankrunkelsven.** Contactpersoon: Paul Dhondt 0498/52.01.31. Locatie: De Griffel, Ouwegemsesteenweg 90 in Ouwegem, aanvang om 20u. Luc Vankrunkelsven van WERVEL (werkgroep voor rechtvaardige en verantwoorde landbouw) komt zijn nieuwste boek 'Oases' voorstellen. De auteur beschrijft het verband tussen onze voedselpatronen, de sojateelt in Brazilië en de globalisering. Hij reikt ook alternatieven aan. Inkom: 2,5 euro/pers.

Zondag 4 maart 2018

■ **VA+ VWG: Op zoek naar spechten en mezen in het Kluisbos.** Gidsen: Norbert Desmet, tel. 0494/65.33.91 en Thijs Lietaer, tel. 0473/58.17.14. Samenkomst om 7u aan de parking van het recreatieoord 'Kluisbos' (zwembad). Voorjaarsgeluiden en territoriumgedrag van boomklevers, mezen (o.a. glanskop) en spechten, mogelijks middelste bonte specht. Einde omstreeks 10u. Meebrengen: warme kledij, goed schoeisel, verrekijker.

Zaterdag 10 maart 2018

■ **KRB: Werken in de natuur.** Info: Dirk Criel, tel. 055/45.66.10, dirkcriel@skynet.be of www.burreken.be Afspraak om 9u aan Perreveld t.h.v. nr. 14 te Zegelsem. Natuurbeheer betekent ook handen uit de mouwen steken. Allerlei werkjes staan op het programma. En zoals steeds maken vele handen het werk lichter. Einde omstreeks 12u.

■ **ZV: Werkdag Perlinkvallei.** Info: Vincent Decroock, vincent.decroock@proximus.be. Afspraak om 9u aan het Baobabbosje aan de Boekelbaan, Zwalm, tegenover huisnummer 116 aan de Marlboroughstraat te Zwalm. Allerlei kleine onderhoudswerkjes en beperkte aanplant. Einde omstreeks 12u. Meebrengen: minstens veiligheidsschoenen en werkhandschoenen.

Zondag 11 maart 2018

■ **OUD + VWG: Vroegemorgenzangtocht te Oudenaarde.** Gids: André Wandels, tel. 09/383.66.25. Samenkomst om 6u30 aan de vrije parking aan de vestingen te Oudenaarde (einde van Minderbroederstraat). We luisteren en genieten van de vogelzang van de eerste boodschappers van de lente. In dit deel van de lente zijn lang niet alle soorten vogels terug van het verre Zuiden. Ideaal dus voor de beginnende vogelliefhebber om kennis te maken met een paar vogelwijsjes. Einde omstreeks 9u30. Meebrengen: laarzen, verrekijker. Zie ook 8 april en 13 mei.

■ **ZV: Lentemaaltijd.** Info: Annie Muller, tel. 0477/78.03.07. Vanaf 11u30 in de Bevegemse Vijvers, Bevegemse Vijvers 1 te 9620 Zottegem. Een heerlijke maaltijd ten voordele van onze natuurgebieden in Brakel, Zottegem en Zwalm. Kaarten voor volwassenen 16 euro, voor kinderen 9 euro. Te verkrijgen bij bestuursleden of medewerkers of via overschrijving op rekeningnummer BE57 9201 0163 2135 van Natuurpunt Zwalmvallei met vermelding van uw keuze en aantal volw/kind. Keuze uit warme beenhesp, koude visschotel en/of kleurrijke veggie-schotel. Einde omstreeks 15u. Zie ook aankodiging op de achterflap.

■ **GZ: Wandeling gegidst in het Zingemse dialect.** Contactpersoon: Eddy Van Den Abeele 0474/62.20.52. Start om 14u aan de kerk van Huise. 2018 staat voor de gemeente Zingem in het teken van het Zingemse dialect. Er wordt een aantal activiteiten georganiseerd waaronder deze wandeling. Einde omstreeks 16u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, goed schoeisel.

■ **TLES: Drie D wandeling over Duinen en door Dreven in Deurle.** Gidsen Noël De Loof, tel. 09/386.21.43 en Paul Geeroms. Start om 14u30 aan het begin van Leiepark, Deurle. We bekijken er de bochten van de Leie, lopen op de 18 meter hoge zandduinen en verwijzen naar de laatste ijstijd. Via de dreven gaan we op zoek naar verdwenen kastelen en vinden nog een overblijfsel van een oude ijskelder. Op het beschermde kerkhof ontmoeten we nog (weliswaar postuum) enkele beroemde kunstenaars. Natuurlijk speuren we ook naar de eerste lenteverschijnselen zoals klein hoefblad en andere vroegelinkskes. Beetje cultuur en veel natuur, de gidsen krijgen er al de lentekriebels van. Jullie ook? Tot dan. Einde omstreeks 17u.

Zaterdag 17 maart 2018

■ **ZV: Werkdag Middenloop Zwalm.** Info: Koen Gintelenberg,

koen.gintelenberg@telenet.be Afspraakplaats wordt per mail rondgestuurd i.f.v. de uit te voeren werken (mail voor opname in de mailinglist). Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

Zondag 18 maart 2018

GZ: Vroege morgentocht in Lozerbos. Gids: André Wandels, tel. 09/383.66.25. Samenkomst om 6u30 aan de parking aan de Zandvlooi (Passionistenstraat, Kruishoutem). Net zoals in het prille begin van onze vereniging, 50 jaar geleden, gaan we de eerste zangers in het Lozerbos gaan beluisteren. Einde omstreeks 9u30.

HRZ: Wandeling in Hasseltbos te Steenhuize. Gids: Frederik Dierickx. Afspraak om 9u30 aan de kerk van Steenhuize. Thema: Wandeling rond beheer, fauna en flora. Einde rond 12u30. Meer info: www.natuurpuntherzele.be.

OUD: Wandeling in de Reytmeersen voor jong en oud met aansluitend ledenfeest NPO+. Gids: Christa Neve. Samenkomst om 9u30 aan de Kerk van Welden. Einde van de wandeling omstreeks 11u45 met aansluitend ledenfeest. Niet-leden van NPO+ heten we uiteraard ook van harte welkom. Adres: 't Schoolke, Mandenmakersstraat 6, Welden. Eetbonnen voor de BBQ (met keuze voor een vegetarische BBQ) bestellen bij John Veys tel. 0474/524753 of john.veys@telenet.be, of Alexander Van Braeckel tel. 0473/85.45.62. Volw.:15 euro, kind <12j: 8 euro. Rek.nr. van NPO+ voor het bestellen van kaarten is BE34 0014 7531 1190. Storten kan tot 15 maart nadien enkel via mail of telefoon.

Zaterdag 24 maart 2018

ZV: Geologieverkenning. Info en begeleiding: Vincent Decroock, vincent.decroock@proximus.be Start om 13u30 aan de kerk van Sint-Blasius-Boekel. De geologie van de Vlaamse Ardennen openbaart zich stap voor stap tijdens een boeiende tocht door de Perlinkvallei. We onderzoeken het ontstaan van de Vlaamse Ardennen, evenals de weerslag van de geologie op het gebruik van het landschap door de mens en de biodiversiteit. Einde voorzien tegen 17u30. Kostprijs: 10 euro, cursus, drankje en versnapering inbegrepen. Vooraf inschrijven is verplicht via overschrijving op rekeningnummer BE57 9201 0163 2135 met vermelding 'Geologieverkenning'. Meebrengen: stevig schoeisel en loep.

TLES: Samen werken in en voor de natuur. Elke laatste zaterdag van de maand werken we in één van onze natuurgebieden. Iedereen is welkom om een handje toe te steken. Meld je aan via koen.houthoofd@gmail.com. Je krijgt dan telkens een bericht om te weten waar we aan de slag gaan en wat het werk inhoudt.

TLES: "Met Karel, Alma en Annemie op zoek naar lemuren en kameleons in Madagaskar". Powerpointvoorstelling in Ter Wilgen (Poelstraat 70 Deinze) om 20u. Inkom 2,5 euro p.p. Ons globetrottertrio trok in april 2017 naar Madagaskar, het eiland van lemuren, kameleons, baobabs en andere endemische soorten. Er zijn geen olifanten op Madagaskar en toch zagen ze olifantenvoeten en olifantenoren... hoe kan dat? Ze ploeterden door regenwoud, waadden kniehoog door een rivier én klauterden over extreem droge bergplateaus. Ze maakten kennis met zeer diverse bevolkingsgroepen, die allemaal één kenmerk gemeen hadden: hun lach en vriendelijkheid. Maar ze zagen ook de problemen van armoede en ontbossing. Kom genieten van de prachtige beelden van landschappen, mensen, dieren en planten. Zie ook op de achterflap.

Zondag 25 maart 2018

TLES: met de Milieuboot van Deinze naar Merendree. Start om 14u in Deinze (Dossche Mills-Vaart Linkeroever), terug in Deinze rond 17u. De milieuboot neemt je mee voor een boeiende en leerrijke verkenning van de waterlopen in eigen streek. Tijdens een 3 uur durende vaart met een binnenschip maak je kennis met het kanaal waarop je vaart, het leven op en om het water en het belang van water en watersystemen. Je ondervindt waarom integraal waterbeheer, biodiversiteit en duurzaam omgaan met water en waterlopen van levensbelang zijn. Kostprijs 10 euro p.p. (6 euro voor -12 jaar). Alleen voor leden van de afdeling Natuurpunt de Ratel en Natuurpunt tussen Leie en Schelde. Info en inschrijving: natuurpuntderatel@telenet.be.

TLES: Eekse Scheldemeersen. Prille lentewandeling langs veldwegen en Scheldejaagpad. Gids: Gilbert De Ghesquière. Afspraak om 14u onder de Grenadiersbrug, kant Eke. Je kan parkeren aan bedrijventerrein 'Sluis'. Natuur en mens aan het werk in dit landschap. Verkenning van flora en fauna. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: vocht- en modderbestendig schoeisel.

Zaterdag 31 maart 2018

HRZ: Nacht van de steenuil. Gidsen: Dries Van Nieuwenhuyse en Danny Schockaert. Afspraak om 19u aan de kerk van Sint-Antelinks. Meer info: www.natuurpuntherzele.be.

KBE: Werkdag Bos t'Ename. Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack 0474/90.02.30 guido.tack1@telenet.be. Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Boskant 56 te Oudenaarde. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 1 april 2018

ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen. Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel.

Paasmaandag 2 april 2018 tot donderdag 12 april

SL: Natuurreis naar Noord-Cyprus. Begeleider: Jacques Vanheuverswyn.

Zaterdag 7 april 2018

HOU+ NWB: Plantenstudiedag in en rond het Cotthembos te Sint-Lievens-Houtem. Gids: André Van den Bergh. Samenkomst op het einde van de doodlopende straat Aalmoezenie om 9u30. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhokken E3.14.22 en E3.15.11, met de vroege voorjaarsflora van het bos, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank.

Zondag 8 april 2018

VA + VWG: Vroegemorgenzangtocht te Oudenaarde. Gids: André Wandels, tel. 09/383.66.25. Samenkomst om 6u15 aan de vrije parking aan de vestingen te Oudenaarde (einde van Minderbroederstraat). We luisteren en genieten van de vogelzang van de eerste boodschappers van de lente. In dit deel van de lente zijn al meer soorten vogels terug van het verre Zuiden. Ideaal dus voor de beginnende vogelliefhebber om kennis te maken met een paar nieuwe vogelwijsjes. Einde omstreeks 9u15. Meebrengen: laarzen, verrekijker. Zie in volgende Meander ook 13 mei.

HRZ: Lentewandeling. Gidsen: Frederik Dierickx en Patrick Rouckhout. Er zijn twee wandelingen om 9u30 en om 14u. Beide wandelingen vertrekken aan de Oude Steenbakkerij, Kauwstraat 102, Sint-Lievens-Esse. Thema: Voorjaarsbloeiers in het Duivenbos. Meer info: www.natuurpuntherzele.be.

ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen. Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel.

Zondag 15 april 2018

VA + MOW: Herdenking en herinwandeling Ulrich Libbrechtwandeling te Zulzeke. Ulrich Libbrecht overleed

op 15 mei 2017 op 89-jarige leeftijd. In de voormiddag, vanaf 11u, willen we met woord en beeld stilstaan bij wat hij voor de Vlaamse Ardennen en voor verschillende natuurverenigingen betekend heeft. Aansluitend is er ook gelegenheid tot een lunch vanaf 12u30 in de Parochiezaal Zulzeke, Zulzekstraat 17a, Kluisbergen. De wandeling die hij als eerbetoon op zijn 80ste verjaardag aangeboden kreeg, werd volledig opgefrist en zullen wij samen inwandelen. Start om 14u aan de kerk van Zulzeke. Er zijn verschillende gidsen voorzien voor de wandeling van 5,5 of 8 km. Einde omstreeks 17u. Reservatie voor de lezing en lunch bij info@libbrechtgenootschap.org of via de website www.libbrechtgenootschap.org.

■ **ZV: Voorjaarsbloeierswandeling in de Perlinkvallei.** Info en begeleiding: Vincent Decroock, vincent.decroock@proximus.be Start om 14u aan de kerk van Sint-Blasius-Boekel. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen.

■ **ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen.** Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel.

Zaterdag 21 april 2018

■ **RO: Familiale wandeling in de omgeving van het Muziekbos te Ronse en kaasavond ten voordele van de Ronsische reservaten.** Afspraak om 15u aan de kerk van Louise Marie. Gidsen: Philippe Moreaux en Jo Glibert. Wandeling in het Muziekbos en/of St-Pietersbos. Thema: vogels, mossen, planten, insekten. Einde omstreeks 17u30. Aansluitend hierbij wordt er vanaf 18u een kaasavond georganiseerd, ten voordele van de Ronsische reservaten in de zaal La Salette in Louise Marie. Prijs: 15 euro voor volwassen en 10 euro voor kinderen (van 6 tot 12 jaar). Keuze aan kazen voorzien met een garnituur van vers en gedroogd fruit en brood. Voor de kinderen kan er ook gekozen worden uit gehaktballetjes in tomatensaus. Inschrijven tot 14 april. De late blijvers bij de kaasavond mogen nog rekenen op een verrassing. Organisatie: Jo Glibert, tel. 0477/51.94.19, Luc Bellinck, tel. 0499/17.61.49, Patrick Alexander, Astrid Vandriessche (astrid.van3ssche@gmail.com of 0484/36.13.44.

■ **ZV: Werkdag Middenloop Zwalm.** Info: Koen Gintelenberg, koen.gintelenberg@telenet.be Afspraakplaats wordt per mail rondgestuurd i.f.v. de uit te voeren werken (mail voor opname in de mailinglist). Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

■ **ZV + TW: Werkdag Perlinkvallei: controle van de Trage Wegen en plaatsen van rustbanken**. Info: bboydens@hotmail.com. Afspraak om 10u aan het pleintje achter de kerk van Blasius-Boekel. In de voormiddag maken we een aantal rustbanken uit wegwerppaletten. In de namiddag worden die op allerlei mooie hoekjes langs de trage wegen in Zwalm geplaatst. Einde omstreeks 16u. Onder de middag is er soep met balletjes. Meebrengen: accuschroevendraaier en/of accuzaag. Werkhandschoenen en eventueel gehoorbeschermers. I.s.m. Tragen Wegen vzw.

Zondag 22 april 2018

■ **KRB + PWG: Voorjaar in het Burreken.** Gids: Ronny De Clercq, tel. 055/45.63.42 of ronnydeclercq@pandora.be Start om 14u aan de kerk van Schorisse, Zottegemstr-Essestraat. Speciale aandacht voor de voorjaarsflora, plantenwandeling voor beginners. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed schoeisel, flora, loep.

■ **HRZ: Voorjaarswandeling in de Vlaamse Ardennen.** Gids: Patrick Rouckhout. Afspraak om 14u aan de kerk van Michelbeke. Thema: geologie en voorjaarsbloeiers in de Vlaamse Ardennen. Meer info: www.natuurpuntherzele.be.

■ **OUD: Voorjaarswandeling Bos 't Ename.** Gids: Eva Govaert. Samenkomst om 14u aan het Provinciaal Archeologisch Museum (PAM), Lijnwaadmarkt 20 te Ename. Einde voorzien rond 17u. Meebrengen: laarzen.

■ **ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen.** Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel.

Dinsdag 24 april 2018

■ **TLES + VWG: cursus 'waad- en weidevogels':** eerste theorieles. Info: koen.bilcke@gmail.com Start om 19u30 in zaal Leiezicht, Sint Jansstraat, Grammene. Cursus van 3 theoretische lessen en twee excursies. Bij de excursies gaan we op zoek naar steltlopers en weidevogels in de Kalkense Meersen, maar ook een busreis naar het vogelrijke Zeeland staat op het programma. De lesgever is Koen Leysen van Natuurpunt CVN.

Vrijdag 27 april 2018

■ **OUD: Voordracht over het afgelopen slechtvalkenproject in de Kaaihoeve te Meilegem.** Meer info volgt in de tweede Meander van 2018.

Zaterdag 28 april 2018

■ **TLES: Samen werken in en voor de natuur.** Elke laatste zaterdag van de maand werken we in één van onze natuurgebieden. Iedereen is welkom om een handje toe te steken. Meld je aan via koen.houthoofd@gmail.com Je krijgt dan telkens een bericht om te weten waar we aan de slag gaan en wat het werk inhoudt.

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack 0474/90.02.30 guido.tack1@telenet.be Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Boskant 56 te Oudenaarde. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 29 april 2018

■ **TLES + VWG: Zingen er vogels in en rond het Ondernemersbos in Zulte?** Gidsen Koen Bilcke, tel 0473/81.43.58 en Etienne Colpaert. Start om 6u15 aan recreatiedomein Waalmeers (Waalstraat 188, Zulte). Shame on us, geen enkele Natuurpunt-wandeling verkende ooit de natuur rond het Ondernemersbos. Ten onrechte. We nemen je mee op een wandeling van 5 km in het bos en de wijde omgeving en je zal zelf verrast zijn wat dit jonge Ondernemersbos reeds te bieden heeft qua verscheidenheid in vogelgezang. Einde omstreeks 9u.

■ **RO + PWG: Planteninventarisatie in het Sint-Pietersbos – Muziekbos te Ronse** (ifbl-uurhok E3 51 12). Gids: Henk Coudenys, tel. 09/386.97.11 of coudenys.henk@belgacom.net. Start om 10u aan de parking, Boekzitting te Ronse. Meebrengen: plantengids, loep, laarzen of stevige stapschoenen. Einde omstreeks 12u30.

■ **VA+ WMBV + OUD: Gezinswandeling in de Maarkebeekvallei.** Gids: Johan Cosijn, tel. 055/30.98.10. Samenkomst om 14u aan de kerk van Maarke voor een natuurwandeling in de Maarkebeekvallei met speciale aandacht voor de voorjaarsbloeiers in het Eeckhoutbos en het Longkruidbosje. De Maarkebeekvallei strekt zich uit over de gemeenten Oudenaarde, Maarkedal en Horebeke en is grotendeels gelegen op de noordelijke (steile) flank van de Maarkebeek en doet denken aan de landschappen van Valerius De Saedeleer. Einde om 17u. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, verrekijker.

■ **ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen.** Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel.

■ **ZV: Familiewandeling: thema voorjaarsflora.** Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Start om 14u aan de Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel. Voorjaarsflorawandeling. Einde omstreeks 16u.

Help de Steenuil

Patrick Rouckhout

Het is slecht gesteld met onze steenuil, het kleinste uiltje dat in België voorkomt.
De voornaamste oorzaken van de terugval van de populatie zijn het gebruik van insecticiden (insecten zijn een belangrijke voedingsbron voor de steenuil) en het verdwijnen van natuurlijke broedplaatsen (holle boomstammen, knotbomen).

De provincie Oost-Vlaanderen en Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen slaan al jaren de handen in elkaar om de steenuil een duurzame toekomst te bieden. RLVA en vrijwilligers plaatsten nestkasten op interessante locaties. Deze nestkasten worden ook jaarlijks opgevolgd en de broedgevallen in kaart gebracht.
Door het ringen van nestjongen wordt heel wat informatie ingezameld over hun mysterieuze gedrag en leven. De vogels kunnen dan ook opgevolgd worden, waar ze terechtkomen, hoe oud ze worden, welke familiebanden er in de populatie worden samengesteld enzovoort. Al deze informatie wordt gebruikt om deze prachtige vogels nog beter te beschermen, en daar kan u ons dus bij helpen!

Ook Natuurpunt Herzele werkt actief mee aan deze acties. Zo werden de voorbije jaren op het grondgebied van Groot-Herzele meer dan 200 nestkasten geplaatst om de populatie steenuilen meer kansen te geven om te groeien. Al deze kasten worden 2 x per jaar gecontroleerd door de vrijwilligers van de Steenuilwerkgroep van Natuurpunt.

Naast nestkasten voor steenuil worden ook nestkasten voor kerkuil geplaatst. Veelal gebeurt dit op kerktorens, maar ook op andere geschikte locaties zoals zolders, schuren en stallen.

Jonge steenuil *foto: Danny Schockaert*

Gezien wij een tekort hebben aan vrijwilligers is Natuurpunt Herzele dringend op zoek naar een aantal enthousiastelingen, die:

- niet bang zijn van uilen
- de handen uit de mouwen willen steken voor het (ver)plaatsen van nestkasten, maar ook voor het reinigen of herstellen van bestaande nestkasten of om wat takken weg te snoeien
- 's avonds willen meegaan op pad om steenuilen (maar ook bosuilen en kerkuilen) te inventariseren.

Mocht u interesse hebben om ons team te vervoegen, neem contact op met:

- Danny Schockaert van de Steenuilwerkgroep (danny.schockaert@gmail.com of 0478/742406
- Frederik Dierickx van de Kerkuilwerkgroep (dierickx.frederik@skynet.be of 0473/483474)

Comitas "sheng-instituut"
(succursale Lexica)
YOGA & MASSAGE
"de natuur wijst de weg"
Hospitaalstraat 9
9000 Gent
Nederpoorterij 7
9660 Brakel
0476 56 58 53
www.yoga-comitas.be

Meer dan 100 soorten vogels en meer dan 60 soorten dagvlinders waarnemen in 1 week tijd? Meer dan 300 dagen zon per jaar en een zwembad?
Vakantiewoning Casa Mata Spaanse Pyreneeën

10% korting voor leden van Natuurpunt
(behalve in juli en augustus)
Alle info: www.casamata.info

Dag van de Natuur / Bos voor Iedereen

Winterse werkdagen in de regio VA+

1) Aanplant boomgaard te Lierde

Dominiek Decleyre

Tijdens de jaarlijkse 'Dag van de Natuur' staken vrijwilligers de handen uit de mouwen voor meer en betere natuur. In heel Vlaanderen werden er in het weekend van 18 en 19 november diverse activiteiten ingericht. Zo ook te Lierde.
Met Bos voor Iedereen wil Natuurpunt nieuwe bossen planten in heel Vlaanderen. De beste manier om dat te doen is door grond te kopen en bomen te planten die kunnen groeien tot machtige bossen vol leven. Op 26 november organiseerde Natuurpunt op diverse plaatsen boomplantacties voor in totaal meer dan 13 500 nieuwe bomen waaronder 5000 bomen (2ha) te Zottegem.

De vrijwilligers in Lierde

Niet minder dan 15 vrijwilligers van Natuurpunt reservaat Parkbos-Uilenbroek en de Jeugdbond voor Natuur en Milieu plantten op zaterdag 18/11 in samenwerking met lokale bewoners een boomgaard aan ter hoogte van het Nauw. Ouderwetse hoogstamboomgaarden vormen stapstenen in het landschap waar diverse planten en dieren een onderkomen vinden, zoals de sleedoornpage (een dagvlinder), het steenuiltje en wie weet de iconische eikelmuis of 'fruitratje' in de volksmond. Later wordt nog een poel aangelegd ten behoeve van de salamanders.

Deze actie werd gesponsord door de provincie Oost-Vlaanderen in het kader van het project 'Gestroomlijnd Landschap Terkleppebeek-Ophasseltbeek'. Om het valleilandschap te versterken, stimuleert de provincie samen met het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen de realisatie van nieuwe landschapselementen zoals het aanplanten van boomgaarden, heggen, houtkanten, bomenrijen of het aanleggen van een poel. Hiervoor worden nog meer locaties gezocht, meer info op https://goo.gl/x4TSoL

2) In de Vondelmeersen

Koen Houthoofd

Enkele planters in Wontergem *foto: Wim Bracke*

In de Vondelmeersen in Wontergem en Grammene (deel van het natuurgebied vallei van de Zeverenbeek) staken een honderdtal vrijwilligers de handen uit de mouwen om verschillende graslanden te bebossen. Samen met de al bestaande bossen zal op die manier een gevarieerd aaneengesloten bos ontstaan dat zich uitstrekt over een aanzienlijk deel van de vallei. De natte ondergrond, veroorzaakt door de continue aanvoer van kwelwater, en de bestaande graszode maakte het planten er niet eenvoudiger op, maar tegen de namiddag hadden een 1700 zwarte elzen, zomereiken, gelderse rozen, boswilgen en meidoorns hun definitieve plaats gekregen. De bomen werden aangeplant in groepen van een dertigtal exemplaren. Op die manier ontstaat een gevarieerd bos, met bomen van verschillende leeftijden aangezien de plaatsen tussen de groepen pas (veel) later gekoloniseerd zullen worden via de ontkieming van aangewaaid of door dieren aangebracht zaad. Veel verschillende diersoorten zullen hier een geschikt leefgebied vinden. Ook enkele houtkanten rond bestaande graslanden werden aangeplant. De namiddag werd afgesloten met een wandeling en pannenkoeken voor alle helpers en sponsors.

Het bos zal evolueren tot een zogenaamd elzenbroekbos, een Europees beschermd bostype.

Elzenbroekbossen zijn kletsnatte bossen waar ook in de zomer het waterpeil veelal boven het maaiveld uitsteekt door de aanwezigheid van kwel. De kruidlaag bestaat er onder andere uit gele lis, elzenzegge en wolfspoot. Een bijzonder goed ontwikkeld voorbeeld van dit bostype vinden we nu al terug in het meer noordelijk deel van de vallei. Getuige hiervan is de vondst van moerasvaren waarover in de vorige meander bericht werd.

Dit bos zal niet enkel een rol vervullen in ons biodiversiteitsverhaal. Bossen en in het bijzonder broekbossen spelen een belangrijke rol in het tegengaan van klimaatverandering. In de ondergrond van broekbossen kan het organisch materiaal (bladeren, takken, kruidlaag, wortels,…) immers moeilijk afgebroken worden door de afwezigheid van voldoende zuurstof. Op die manier wordt CO_2 omgezet in veen, een proces dat trouwens al duizenden jaren plaatsvindt in de vallei van de Zeverenbeek en waarvan het resultaat terug te vinden is in het enorm dikke veenpakket.

Feel Good in Herzele

Herman Van den Broecke

In de Kauwstraat te Sint-Lievens-Esse werd onlangs door de gemeentelijke groendienst een rij bomen aangeplant. Het betreft hier de realisatie van een project uit ‘de Blauwdruk 2012-2022’ van Natuurpunt Herzele.
Het was Natuurpunt Herzele die in 2012 die Blauwdruk* voorstelde. Daarin werd een reeks concrete voorstellen geformuleerd. De bedoeling ervan was de natuur en het landschap in Herzele te beschermen en zo nodig bij te sturen. Eén punt uit die Blauwdruk had de naam ‘Feel Good’ en betreft het nu gerealiseerde project.

Het is bekend dat groenvoorzieningen bewoners een gevoel van welbehagen geven en dat ze er inderdaad gelukkiger door worden. Daarnaast zijn er de andere positieve gevolgen zoals de opname van fijn stof, temperatuurbeheersing, biodiversiteit enz. Aanplant van bomenrijen, houtkanten, bosjes, solitaire bomen kan daarvoor zorgen. Maar niet iedereen heeft een tuin of genoeg ruimte om dit te realiseren.

In 2016 vierden Herman Van den Broecke, de erevoorzitter van Natuurpunt Herzele en Elly Jocqué,

Herman en Elly bij de lindebomen in de Kauwstraat in Sint-Lievens-Esse foto: Johan De Neve

zijn echtgenote hun 50-jarig huwelijksjubileum en werden, zoals alle jubilarissen, door de gemeente met een financiële attentie bedacht.
In plaats van deze geste te gebruiken voor een etentje met zijn twee, zagen ze dit liever gebruikt voor een aanplant op het openbaar domein. Zo zou de herinnering aan een fijn moment, tevens bijdragen aan een mooier en leefbaarder Herzele.
Misschien willen wel meer mensen een feestelijk moment, van zilver of goud, of van andere aard ook, op deze manier bijdragen aan een gemeente waar het prettig wonen is. Enkele jaren later zal misschien een vogel zijn nest maken tussen het gebladerte, zullen twee jonge mensen hun eerste kus uitwisselen in de schaduw van een jonge kruin. En zou het niet fantastisch zijn voor de oudere mens om gezellig te zitten keuvelen op een bankje onder de linde?
John F. Kennedy zei ooit: “Vraag je niet af wat jouw land kan doen voor jou, maar vraag je af wat jij kan doen voor je land”.
Bovenvermelde realisatie kan wellicht de start zijn voor meer van dat. Wordt dit een Vlaamse primeur? ‘Bottom-up’, beter en duidelijker kan het niet.

* De Blauwdruk kan je downloaden op www.natuurpuntherzele.be

BOOMKWEKERIJ DE BOCK
Boomkwekerij DE BOCK
Wij zijn specialisten in
Sierheesters, Rozen, Bamboes,Vaste planten,
Coniferen, Sierbomen, Haagplanten, Fruitbomen
Pelikaanstraat 89, 9700 Oudenaarde - Nederename
Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax. 055/31.35.83

De Mediawatcher

Waterkwaliteit blijft in Vlaams landbouwgebied onvoldoende

De waterkwaliteit in ons landbouwgebied is sinds 2013 niet verbeterd voor nitraat. Voor fosfaat is er geen verbetering meer sinds 2010. Zo werd in de winter van 2016-2017 nog op 21 procent van de meetplaatsen minstens één keer een overschrijding van 50 milligram nitraat per liter vastgesteld en voor fosfaat is er zelfs een overschrijding op 67 procent van de meetplaatsen.
De doelstelling van het vijfde mestactieplan bepaalt dat het aantal meetplaatsen waar minstens één keer een overschrijding van de drempelwaarde van 50 milligram nitraat per liter niet hoger mag zijn dan vijf procent tegen 2018.
(Vilt Nieuwsbrief, 19-10-2017)

Zo lek als een vergiet

In Vlaanderen waar drinkwater een schaars (en duur) product is gaat dagelijks per km waterleiding zo'n 2900 liter water verloren of naar schatting 180 miljoen liter drinkwater per dag!
(De Morgen, 20-09-2017)

Wisent

Na 250 jaar dook in Duitsland nog eens een wisent op. Functionarissen gaven opdracht het dier af te schieten. (De Morgen, 22-09-2017)

Melk als veevoeder…

De voorraden magere melkpoeder zijn historisch hoog en daalden de afgelopen maanden nauwelijks. De voorraad werd opgebouwd in crisisjaren 2015 en 2016 toen de EU heel wat magere melkpoeder opkocht. In totaal ligt er ongeveer 395 000 ton magere melkpoeder in publieke voorraad en private opslag. Daardoor wordt ook een prijsstijging in belangrijke mate geremd.
Eurocommissaris Phil Hogan heeft aan zijn administratie de opdracht gegeven om alle redelijke opties om de voorraden af te bouwen te onderzoeken. Het is goed mogelijk dat de interventievoorraden van magere melkpoeder uiteindelijk naar de veevoerindustrie gaan.
(Vilt Nieuwsbrief, 19-10-2017)

Groen geld

We hebben het in deze rubriek al meerdere keren gehad over het falend Europees vergroeningsbeleid.
Bij de hervorming van het Europees landbouwbeleid in 2013-2014 werd sterk ingezet op de vergroening van het beleid en de bijbehorende inkomenssteun aan landbouwbedrijven. De Europese Commissie tekende drie vergroeningsmaatregelen uit, waaronder de zogenaamde ecologische aandachtsgebieden (EAG).
Landbouwbedrijven met een areaal groter dan 15 hectare (uitgezonderd blijvend grasland en permanente gewassen) zijn verplicht om vijf procent van de oppervlakte een groenere invulling te geven. Dat kan op vele manieren, die met elkaar gemeen hebben dat ze zouden moeten bijdragen aan een hogere biodiversiteit en ecosysteemdiensten leveren zoals het voorkomen van erosie en nutriëntenuitspoeling. Wie het nalaat, riskeert een vermindering van de subsidies.
Aan de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen van de KU Leuven hebben studenten voor hun bachelorproef nagegaan hoe het ecologisch

Biologische groententeelt

Ourobouros.be

Flexibele groentenmanden

aandachtsgebied in de praktijk ingevuld wordt.
De bio-ingenieurs voerden een literatuurstudie uit en maakten met behulp van via Geopunt Vlaanderen vrij verkrijgbare geodata een terreinanalyse van het bekken van de Mark. Daarbij werd het 12 583 hectare grote bekken als één groot landbouwbedrijf beschouwd om de oefening niet te complex te maken. De studenten vonden effectief een toename in het areaal EAG na de beleidshervorming in 2013, maar – en dat is opvallend – deze is onvoldoende om het beoogde doel van vijf procent te bereiken.
In de toekomst zou Europa de lidstaten meer vrijheid geven bij het uitstippelen van hun landbouwbeleid. We vrezen voor Vlaanderen het ergste…

Sluikstorters opgelet

In Kruishoutem wordt vanaf nu een verplaatsbare camera ingezet om de pakkans van sluikstorters te verhogen. Het cameraproject is een initiatief van de afvalintercommunale Imog, in samenwerking met de gemeente en de politiezones.
Kruishoutem is de eerste gemeente in de regio van de Vlaamse Ardennen waar een camera in de strijd tegen zwerfvuil en sluikstort wordt ingezet. De jaarlijkse kostprijs om alle zwerfvuil en sluikstort op te ruimen, werd door Ovam op meer dan 60 miljoen euro geraamd.
De administratieve boete kan in de politiezone Vlaamse Ardennen tot 350 euro bedragen. Op welke manier de camera geïnstalleerd wordt en hoe de camera er dus uitziet, blijft geheim. Wel zullen telkens waarschuwingsborden geplaatst worden in een ruime perimeter van de plaats waar de camera staat.
Nu nog statiegeld voor blikjes…
(Nieuwsblad, 09-12-2017)

Fietsen voor bos

Klarremieken en Ewoud fietsen vanaf februari 2018 van de Middellandse zee in Griekenland naar de Noordkaap in Noorwegen. Tijdens hun tocht doorkruisen ze meer dan 10 landen en zijn benieuwd naar de honderden nieuwe plekken, mensen en culturen. Naast fietsen, zullen ze ook meewerken als vrijwilliger in enkele leuke projecten. Hun avonturen kan je volgen op hun Reisblog.
Maar dat is niet alles! Door geld in te zamelen tijdens hun reis proberen zij een steentje, een boompje, bij te dragen aan onze geliefde aarde. Dit door een klimaatbos aan te planten in ons bos-arme België. Jij kan helpen! Doneer voor nieuw bos, en je kan in het najaar van 2018 mee komen planten! Ons doel: 1 euro inzamelen per 1 gefietste kilometer, waarmee we 1 boom kunnen aankopen. Wil jij graag meewerken aan meer bos? Ben je benieuwd hoeveel kilometers we zullen afleggen?
Lees meer: cyclingfortrees.com en facebook.com/transotiononthemove

LE ROY RINASSUR BVBA
Crelan
Warandestraat 17, 9810 Nazareth
Tel: 09/385.44.60 - 09/385.61.32
e-mail: leroy@rinassur.be
verzekeringsmakelaar nr. 13839
ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN
VERZEKERINGEN

Ook een appelvink gezien?

Appelvink *foto: Eric Van Colenberghe*

Er werden dit najaar opvallend veel appelvinken gezien. Waar de appelvinken vandaan komen en wat de oorzaak van de invasie is, is niet duidelijk. Appelvinken uit het noorden en oosten van Europa trekken normaal voor een deel in zuidwestelijke richting weg. Een ander deel blijft in de buurt van het broedgebied overwinteren. Wellicht komen ze van verder oostelijk, uit de taiga van Rusland, want daar komt de appelvink ook voor en is hij veel meer een soort van naaldbos dan bij ons.
Er zal een verband zijn met een groot voedselaanbod en een goed broedseizoen, eventueel gevolgd door voedselschaarste. Een verband met specifiek voedselaanbod, zoals bij kruisbekken (spar, grove den) en barmsijzen (berk), is bij de invasie van de appelvink vooralsnog niet aantoonbaar. Daarvoor is de voedselkeuze van de soort te divers, bovendien eten ze in de broedtijd veel rupsen. Appelvinken leven in de winter van boomzaden, vooral van zaden van Spaanse aak (veldesdoorn), haagbeuk, diverse soorten kersen en taxus
(Nature Today, 07-11-2017)

Nog plaats voor natuur in onze bossen?

De toegankelijkheid van bossen is een delicaat discussiepunt. Het ene kamp wil het betreden van

bossen door de mens beperken om de ecologie en biodiversiteit van het bos te bewaren. Het andere kamp is gevoeliger voor natuurbeleving, bijvoorbeeld door jeugdbewegingen, mits er bepaalde regels in acht worden genomen.
Vlaams minister van Natuur Joke Schauvliege wil de regels in openbare bossen nu omgooien.
Bezoekers mogen vandaag in openbare bossen alleen lopen waar het toegestaan is: op wegen of in speelzones. Schauvliege wil een initiatief nemen om die regel om te draaien: je mag overal lopen, behalve waar het verboden is, bijvoorbeeld omdat de natuur er kwetsbaar is. (De Standaard, 20-11-2017)
Hebben we echter als Natuurpunt wel recht om veel kritiek te hebben als we zelf Bushkraft promoten?

Minder insecten

In Duitse natuurgebieden is de hoeveelheid insecten de afgelopen kwarteeuw met meer dan 75 procent geslonken, zo maakte een Nederlands-Duits onderzoeksteam bekend. Op het piekmoment in de zomer zijn er tegenwoordig zelfs ruim 80 procent insecten minder dan rond 1990. Het is overigens waarschijnlijk dat de afname representatief is voor andere West-Europese landen, aldus de wetenschappers. Daar hebben landschap en natuur immers ruwweg dezelfde ontwikkelingen doorgemaakt.
De neergang is zeer zorgwekkend, onderstrepen zowel de onderzoekers als de biologen die de cijfers inzagen. Insecten vervullen allerlei cruciale functies in de natuur: als dagelijkse hap voor vogels, amfibieën en zoogdieren, als bestuivers van gewassen, en als opruimploeg die organisch materiaal afbreekt en voedingsstoffen vrijmaakt. Zo zijn 80 procent van alle wilde planten en 60 procent van alle vogels voor hun voortbestaan afhankelijk van insecten.
“Het zou kunnen dat de achteruitgang die we al langer zien bij weidevogels en andere insectenetende vogels zoals de merel, mus en de spreeuw hiermee te maken heeft”, denkt Hans de Kroon (Radboud Universiteit).
Wat precies de reden is van de instorting, is een raadsel. Met klimaatverandering heeft de afname niets te maken, en ook zaken als veranderingen in begroeiing rondom de onderzochte gebieden verklaren het verval amper, stelt het team vast. “Een van onze theorieën is dat de insecten worden aangetrokken door landbouwgebieden, waar ze zich vervolgens niet goed kunnen handhaven”, zegt de Kroon. “Zo vormt zo’n landbouwgebied een ecologische val.”
(De Morgen, 19-10-2017)

Uilenballen

Norbert Desmet

Uilen eten muizen, dat is algemeen gekend. Maar niet alle uilen hebben hetzelfde menu, dat is al wat minder gekend. En pluizen van braakballen, daar voelen zich weinig mensen toe geroepen: het eerste deel van de naam roept nu ook niet direct een aangenaam te onderzoeken voorwerp op. En toch kan dat boeiend zijn zoals je verder kan lezen, uiteraard mits bij het pluizen het in acht nemen van een paar voorzorgen zoals een maskertje, pincetten en een goede handhygiëne, en best niet op de keukentafel natuurlijk…
Een voorbeeld: we volgen twee kerkuilenparen in de heuvels van Kluisbergen, op slechts twee km. van elkaar, elk aan de andere kant van het Beiaardbos. Eentje broedt sinds jaren in een van onze nestkasten in een hangaar en is bijzonder succesrijk met steeds 3 tot soms 8 jongen in 2014, uitzonderlijk natuurlijk. Het andere paar is recent gevestigd tussen de dakisolatie van een schuur, mogelijks afstammelingen van het eerste broedpaar. Sedert dit najaar zijn ze ook van een nestkast voorzien, waarbij we hierbij niet genoeg Paul Haustraete van het RLVA bedanken voor het opvolgen van het kerkuilenproject en de logistieke steun.

Onze uilen worden om de maand even bezocht om te zien hoe het met hen gaat en ook om de braakballen te verzamelen. Wat is het loon voor de inspanningen? Mooie ruiveren en uiteraard braakballen die, als ze regelmatig verzameld worden, het jaarverloop in het menu weergeven. Ook zijn er mooie waarnemingen van de jonge uilen die nieuwsgierig in het rond vliegen in de zomer, soms de ijselijke schreeuw van een oudervogel die alarmeert ergens in het duister. Dat kan een mens wel doen verschieten, maar is enig in beleving. In de winter is het stiller, maar de braakballen en de witte uitwerpselen wijzen er op dat ze af en toe de schuur als winterverblijf kiezen. Soms zijn die uitwerpselen ook blinkend zwart,

Jan FRANCOIS
Landmeter-expert
Gentse Steenweg 138
9620 Zottegem
09/361 03 00
jan.francois@telenet.be
www.aardbol.be

allicht het resultaat van het eten van vergiftigde muizen en ratten. Het basisbestanddeel van het gif is immers vaak een anti-stollingsmiddel met inwendige bloedingen als gevolg (= zwarte uitwerpselen i.p.v. wit). Onze indruk is dat de oudjes het wel overleven, maar hoe zwaar dat weegt op de jongen is gissen.

We waren uiteraard benieuwd wat het jaar 2017 zou brengen en reeds in de winter kondigde dat zich goed aan voor de uilen: veel aardmuizen in wegbermen en graasweiden en veel bos- en rosse woelmuizen in de beukenbossen na een goed mastjaar 2016. Dat liet het beste verhopen want voedsel is prioriteit voor succesrijk broeden. De bosuilen lieten er alvast geen gras over groeien en sommige hadden al in maart jongen, dit wil zeggen broeden eind januari, begin februari. Dat kan als ze goed doorvoed zijn en ze tekenden dan ook present in de meeste bossen, maar ook in parken en zelfs dorpskernen. De ransuil, toch zeldzaam geworden, profiteerde ook van het voedselaanbod en kwam weer, bijna als vanouds met 4 paar succesvol tot broeden in het Kluisbos en ook elders nesten, vaak in kleine populierenbossen in oude nesten van ekster of kraai.

En onze kerkuilen? Die deden het voortreffelijk dit jaar: het recente koppel had twee jongen en in de braakballen konden we zien dat ze veel in het nabije Ingelbos voedsel gingen zoeken: een zeer hoog percentage (tot soms 70% samen) aan bosmuizen en rosse woelmuizen van januari tot net na de broedperiode. Dit is ongewoon voor de kerkuil. Het ander koppel, nochtans maar op een boogscheut van het Beiaardbos, liet de lekkere hapjes uit het bos grotendeels links liggen en ging duidelijk jagen in meer open veld. Ofwel ligt dat aan het feit dat het

Veldmuis *Vildaphoto foto: Rollin Verlinde*

een lang gevestigd paar is met goede kennis van de voedselrijke biotopen buiten het bos of mogelijks aan de aanwezigheid van bosuil en soms havik in het Beiaardbos. De tabel hieronder geeft een grote verscheidenheid aan prooien aan, wat ook wijst op een rijke diversiteit in die omgeving maar allicht een grotere inspanning voor de oudervogels. Ter vergelijking tonen we de uitslagen van Mullem waar we door Gunther Groenez en Patrick De Rore gezegend werden met twee reuzenzakken (van tuinaarde!) braakballen bij het reinigen van de kast in Mullem. We geven die als datum 2015/16 mee en ze zijn gepluisd door Etienne Colpaert en mezelf. Merk daarin de andere samenstelling op met vooral veel huisspitsmuis, net als de andere spitsmuizen vaak voorkeursvoedsel voor de kerkuilen.

Naast het menu werpen die braakballen ook zicht op de evolutie van soorten. Concreet hier merken we de laatste jaren een mogelijke opmars van de veldmuis op. Daar waar vroeger de woelmuizen

Overzicht prooien kerkuil

	Mullem		Beiaardbos Lamont 2017						
	2015-16		april	mei	juli-aug	sept	okt-nov	totaal	
Aardmuis	36		2	2	10	10	5	29	
Ondergrondse woelmuis	4		1	2	8	2	0	13	
Veldmuis	6		0	1	10	3	3	17	
Rosse woelmuis	1		0	2	1	0	0	3	
Totaal woelmuizen	47	44%						62	57%
Bosmuis	18		3	9	4	3	1	20	
Huismuis	2		0	0	0	0	0	0	
Dwergmuis	4		0	0	0	0	0	0	
Bruine rat	1		0	0	0	1	1	2	
Bosspitsmuis	11		0	11	3	0	2	16	
Huisspitsmuis	42		1	1	3	1	1	7	
Dwergspitsmuis	0		0	0	1	0	0	1	
Totaal spitsmuizen	53	42%						24	22%
Totaal alle muizen	**125**		**7**	**28**	**40**	**20**	**13**	**108**	

in onze streek vrijwel eentonig aardmuis waren bij ongeveer al onze uilen (=stapelvoedsel), zien we nu meer en meer veldmuis en ook jonge dieren van die soort in de braakballen verschijnen. Mogelijks wijst dit op afnemen van ruigtevegetaties of hoger gras o.a. graasweiden, waar de aardmuis van houdt ten voordele van intensief grasland o.a. raaigras, waar de veldmuis misschien beter thuis is. Vrijwel zeker is de achteruitgang van de steenuil, door veel mensen opgemerkt, ook hier te zoeken: de huisweiden met knotwilgen ruimen plaats voor grotere velden met maïs of raaigras, weinig te verdienen daar…

De filosofie van het verhaal: in de winter is het pluisperiode en dan volg je onder de lamp met het verschijnen van de resultaten de capriolen van onze natuur en haar bewoners. En dat geeft soms wat zicht op veranderende omstandigheden in de akker- en bosbouw. De sluier wordt even opgelicht maar veel vraagtekens blijven, we kunnen nog jaren doorgaan.

Oost-Vlaamse AIRbezen geven geheimen prijs

Johan Cosijn

Op de informatieavond voor de regio Ronse, Kluisbergen, Maarkedal van 7 december 2017 in de zaal van Brouwerij De Keyser in Ronse hebben de Oost-Vlaamse AIRbezen hun geheimen prijsgegeven: uit de analyse van de aardbeiplantjes blijkt dat er significant meer ijzerhoudende fijnstofdeeltjes zijn in stedelijke gebieden! Het grootste deel van het werkingsgebied van de regio Vlaamse Ardennen *plus* is gelegen binnen het projectgebied. Ludo Bauwens en Jo Cosijn waren aanwezig voor Natuurpunt Vlaamse Ardennen, Werkgroep rond de Maarkebeekvallei. Het gemeentebestuur van Maarkedal viel op door zijn afwezigheid. Een vijfendertigtal aanwezigen waren getuige van volgend resultaat.

Einde maart 2017 startte het grootste AIRbezen-project tot nu toe: liefst 11 300 plantjes werden er verdeeld in de provincie Oost-Vlaanderen. Beweging.net, CM, Vormingplus, de Provincie Oost-Vlaanderen en het Departement Bio-ingenieurswetenschappen van de Universiteit Antwerpen sloegen de handen in elkaar: samen wilden ze de verspreiding van verkeersgerelateerd fijnstof in de provincie in kaart brengen. Uiteindelijk werden er 3065 stalen geanalyseerd.

Uit de analyses komt heel duidelijk naar voor dat er in de stedelijke gebieden beduidend meer (mediaan: 65 µA of micro-ampère) ijzerhoudende fijnstofdeeltjes gevonden werden dan in de meer landelijke gebieden (mediaan: 55 µA). “Niet onlogisch”, legt prof. Roeland Samson (UAntwerpen) uit. “In een stad kan het fijnstof moeilijker weg. Toch zijn er ook in een stad als Gent plekken waar er minder fijnstof is. Dat bewijst dat lokale ingrepen op de verkeersafwikkeling een positief effect kunnen hebben.”

Problemen met de luchtwegen

Het verkeer is een belangrijke bron van ijzerhoudend fijnstof. Dan gaat het niet alleen over deeltjes die via de uitlaat worden uitgestoten, maar ook over deeltjes die vrijkomen door de slijtage aan banden en remmen. Naast het verkeer zijn ook tram- en treinsporen en de industrie bronnen van fijnstof. Samson: “Dat verklaart bijvoorbeeld waarom de Gentse kanaalzone en de omgeving van Zelzate ook slecht scoren in dit onderzoek: hier komt het effect van de nabije industrie duidelijk naar voor.”

Opvallend: 26% van de deelnemers geeft aan dat er in het gezin minstens één iemand problemen met de luchtwegen heeft. Op de plantjes van die mensen werden er significant hogere fijnstofwaarden genoteerd. “Keiharde conclusies kunnen we er niet aan verbinden, want bijvoorbeeld het rookgedrag van de mensen werd niet meegenomen. Maar dit gegeven moet wel verder onderzocht worden. En het ernstig terugdringen van ons wagengebruik lijkt noodzakelijk. Mensen die in een drukkere straat wonen, raden we absoluut aan om de ramen aan de achterzijde van de woning open te zetten als ze willen verluchten, en niet aan de voorkant.”

Sterk signaal aan het beleid

De partners blikken tevreden terug op het project. “De campagne leefde echt“, vertelt Robbie Van Vooren (beweging.net). “Dat merkten we aan het aantal vragen dat we kregen. Uit de resultaten leren we onder meer dat heel wat mensen voor de eerste keer deelnamen aan een citizenscienceproject, en het gaat zeker niet alleen om hooggeschoolden.”
“Vaak willen ze door hun deelname een signaal aan de beleidsmakers geven. Daarom hebben we

op basis van de resultaten ook een beleidsnota opgemaakt. Maatregelen als een kilometerheffing, zone 30 in alle dorpskernen, 90 km per uur op de autosnelwegen rond stedelijke gebieden en een algemene lage-emissiezone in heel Vlaanderen kunnen een verschil maken."
"Tot slot zeggen behoorlijk wat mensen dat ze in de toekomst hun mobiliteitsgedrag willen veranderen. Belangrijk, want het geeft aan dat AIRbezen mensen doet nadenken over bijvoorbeeld het gebruik van de auto."

Donderdagavond 9 november stond een eerste informatieavond voor het brede publiek op de agenda, in Gent. De daaropvolgende weken volgden er nog dergelijke momenten in onder meer Sint-Niklaas, Zottegem, Nazareth, Geraardsbergen, Waarschoot en Ronse.

En nu?

Vanuit het project AIRbezen gaan ze verder met de resultaten aan de slag. Enerzijds willen ze mensen individueel attent maken op hun verantwoordelijkheid en hen uitnodigen om hun eigen mobiliteitsgedrag onder de loep nemen. Anderzijds richten ze zich ook naar de beleidsmakers. Aan de hand van een uitgewerkt dossier geven ze hen 'stof' tot nadenken. Ze reiken hen concrete tips en tricks aan om werk te maken van een betere luchtkwaliteit.
Wil je alle meetresultaten in detail bekijken? Ga dan naar www.airbezen.be
Wie graag het volledige rapport er op naleest kan hiervoor terecht op https://www.uantwerpen.be/nl/projecten/airbezen/airbezen-oost-vlaanderen-2017/resultaten/#396873

Contact

Vragen over de organisatie van het project en selectie van de planten? Contacteer Beweging.net via contact@airbezen.be.
Wetenschappelijke vragen? Contacteer Universiteit Antwerpen via airbezen@uantwerpen.be.

P.V.S.
electronic developments
ELEKTRONICA -ONTWERP,
-PROTOTYPING, +HERSTELLINGEN,...
+ZAKLAMPEN FENIX
Vichte - Oudenaarde - tel.:056/90.16.09
www.pvsed.com - info@pvsed.com

Natuurbehoud is een vorm van beschaving (Ward Verhaeghe)

Johan Cosijn

Op donderdag 12 oktober 2017 kende het Fonds Baillet Latour de prijs voor verdienstelijke ambtenaar postuum toe aan Ward Verhaeghe. Ward uit Zottegem was directeur Strategie en Innovatie bij het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en had voordien reeds baanbrekend werk verricht bij JNM, De Wielewaal en Natuurpunt. Hij overleed vorig jaar op 7 juni op 40-jarige leeftijd in een tragisch fietsongeval op de weg naar het werk.

Jaarlijks wordt door het Fonds Baillet Latour de prijs voor het Leefmilieu uitgereikt voor het stimuleren van het private beheer, het ene jaar in Wallonië, het andere jaar in Vlaanderen. Dit jaar was de winnaar het kasteeldomein van Duras in Sint-Truiden, beheerd door Ghislain de Liedekerke.

Tijdens deze inauguratie wordt ook de prijs voor verdienstelijke ambtenaar uitgereikt. Dit jaar werd deze prijs postuum toegekend aan onze gewaardeerde en dierbare kameraad Ward Verhaeghe omwille van zijn inzet voor het natuurbehoud in Vlaanderen en het ontwikkelen van het nieuwe beleid met betrekking tot Natura 2000 en de Europese natuurdoelen. De prijs werd in ontvangst genomen door zijn vrouw Iris en hun kinderen Vic, Otto en Marcel. Ook Erik en Moniek, de ouders van Ward, zijn broer Dries en zijn schoonouders waren aanwezig.

Jullie zullen begrijpen dat dit voor Iris, de jongens en de rest van de familie van Ward een dag was die ze met gemengde gevoelens hebben doorgemaakt. Fierheid, ja, maar blijheid is uiteraard wat anders.

Hierna kunnen jullie de tekst lezen van het dankwoord dat Erik in naam van de familie naar voor bracht.

Geachte heren voorzitter,
Dames en heren,

Ward konden we tot ongeveer het jaar 2010 goed volgen. Als kind en student misschien niet absoluut uitzonderlijk maar steeds gedreven, zeker wat zijn hobby's betrof. De natuur, het leven en de taal waren zijn dada's. Sociaal geëngageerd, joviaal en steeds op zoek naar meer inzicht en met de verdediging van een goede zaak als oogmerk.
Ook in zijn beroepsloopbaan konden we hem aanvankelijk volgen. De milieuconsultancy en zeker het werk als communicatiemedewerker en woordvoerder op kabinetten die niet tot de sfeer van zijn vorming behoorden, waren voor ons min of meer bevattelijk.

foto's: Johan Cosijn

Vanaf zijn overgang naar het Agentschap Natuur en Bos werd dat wat moeilijker. Hij was druk bezig met wat we een beetje aanvoelden als een 'mission impossible', oude opdrachten van Europese makelij na ettelijke jaren hier op het terrein uitvoerbaar maken. Hij zei er niet veel over, alleen als hij een mooie stap vooruit zette of een zware tegenvaller te incasseren kreeg, ventileerde hij zijn gevoelens met weinig woorden.

Pas sinds die rampzalige 7 juni van vorig jaar begon het geleidelijk aan te dagen. Het door ANB in de pers gepubliceerde overlijdensbericht had het over "geestelijke vader van de Europese natuurdoelen". Voor ons was dit een lichte schok en ik herinner me dat we bij een ontmoeting met mevr. Evenepoel (leidend ambtenaar van ANB) *moesten vragen dit voor ons met wat documentatie te duiden.*

In oktober vorig jaar werd er door de milieuvereniging Natuurpunt in Michelbeke op de oevers van de Zwalm als herdenkingsplaats een bijenhotel onthuld. In het hout zijn twee tekstjes ingebrand. "Natuurbehoud is een vorm van beschaving" is een kernachtige uitdrukking van Ward die hij op een ANB-studiedag gebruikte en die de diepere zin van zijn engagement voor het leven, zeker het zwakke en bedreigde, openbaarde. Natuurpunt voegde er volgende tekst bij die geen verdere uitleg vergt: "Dit natuurhuisje bouwen we voor Ward Verhaeghe. Hij was onze vriend, hij deed dromen en maakte onze dromen waar. Natuur was zijn natuur. Hij had plezier als een kind in kleine dingen, een rups, een nachtvlinder. Maar hij was ook een gigant in de strijd voor de natuur. Iedereen had respect voor zijn klare kijk op de toekomst en de manier waarop hij allen daarrond op één lijn kreeg. Hier mag zijn huis groeien, voor vele kleine beestjes en door vele kleine handen."

Rond Nieuwjaar verscheen het boek 'De programmatische aanpak Stikstof' van de Vlaamse Vereniging voor Omgevingsrecht. Dit voor ons moeilijke boek, waaraan hij normaal zelf zou meewerken, werd niet alleen aan Ward opgedragen maar meerdere auteurs benadrukten in hun bijdrage zijn cruciale rol bij de totstandkoming van het stikstofprogramma.

Het feit dat zijn manier van aanpak en de geboekte resultaten zowel binnen de administratie, de milieubeweging als in de wetenschappelijke wereld algemeen geloofd werden, wijst voor ons op het waardevolle dat hij tot stand bracht.

We zijn dan ook enorm dankbaar, ontroerd en vereerd dat hem hier vandaag via de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu het erediploma van het Fonds Baillet Latour Leefmilieu voor individuele verdienste werd toegekend. U zult moeten aanvaarden dat Iris, Vic, Otto, Marcel, de familie en vrienden daar niet ongeremd gelukkig mee kunnen zijn. Maar net als de hiervoor geschetste initiatieven biedt het feit dat we ook hier ervaren dat het ideeëngoed van Ward op meerdere plaatsen verder leeft een mooie troost bij het blijvend knagende afscheid.

We zijn er ons wel van bewust dat de erkentelijkheid voor wat Ward op de rails zette niet alleen hem toekomt. Ook hij was enorm dankbaar voor de inzet, de positieve inbreng en steun van zijn collega's op het Agentschap en van die ongetwijfeld tientallen mensen die hij in binnen- en buitenland ontmoette in zovele werkvergaderingen, contactdagen,… Zij bezorgden hem allen zoveel verfijnende feedback en verhelderende ideeën voor een project waarvoor een ruime maatschappelijke draagkracht de absolute vereiste is voor de verwezenlijking ervan.

Wij danken U van ganser harte.

Natuurbehoud is een vorm van beschaving.

Lieve Ward, beste makker, dierbare kameraad: we vergeten je nooit!

Herschikking afdelingen

De veranderingen die in Vlaanderen gebeuren op bestuurlijk vlak nopen ook Natuurpunt tot aanpassingen. Door de fusie van de gemeenten Kruishoutem en Zingem wordt dat grondgebied één afdeling.

Inwoners van Nazareth en Eke sluiten aan bij de afdeling Deinze-Zulte die als nieuwe naam '*Natuurpunt tussen Leie en Schelde*' krijgt.

Het laatste restant van de eens zo grote afdeling Schelde-Leie houdt zo op te bestaan. Ooit opgericht door pionier Marcel Nachtergaele haalde ze net niet haar 50-jarig bestaan. Daar hoort een beetje spijt bij en tegelijk heel veel bewondering en dankbaarheid voor al die mensen die Schelde-Leie tot een succesafdeling maakten, een afdeling die voor veel andere afdelingen in Vlaanderen een voorbeeld was.

In een volgend nummer volgt meer concreet nieuws over deze nieuwe indeling.

De Chinese buxusmot

John Rigaux

John, de auteur van volgend stuk is van bij het begin in 1968 verweven met ons afdelingsgebied als bestuurslid, gids en uitstekend vogel- en streekkenner. Maar tegelijk deed hij toentertijd baanbrekend werk in de opkomst van de ecologische aanpak in moestuinen en siertuinen. Tot heden blijft hij met een helder en kritisch oog natuur en milieu volgen en heeft vanuit Wallonië een andere inkijk op de problemen dan wij. De problemen met chemische middelen en de hypotheek op de toekomst (neonicotinoïden en recent de sproeimiddelen tegen de buxusmotten) baren hem terecht veel zorgen. IJverig, gedreven en geduldig zette hij volgende tekst op papier, en dat mag je letterlijk nemen!

In het herfstnummer van Meander heeft Norbert Desmet het over een oprukkende vlinderexoot, “weeral een” voegt hij eraan toe. Tja, de geglobaliseerde vrijhandel houdt vele gevaren in en de import van ziekten en plagen is er één van. Vooruitgang in een kapitalistische economie draait gewoonlijk uit op een dystopie. Na Aveve nog een terechte sneer gegeven te hebben vraagt hij zich af: “spuiten tegen deze beesten, neen toch, wie weet meer?”

Wel, toen mijn dochters bakvissen waren en met fietsen reden, was het stoppen van lekke banden een regelmatig terugkerend karwei voor papa ‘Grom’. Ze vertikten het de banden op te pompen en kettingen te smeren, daar maakten de juffertjes hun handen al helemaal niet aan vuil. Op een zomerdag was ik een ketting aan het oliën toen er een wesp op de fiets landde. In een domme opwelling richtte ik de oliespuit op de wesp, drukte af zodat wat olie op de wesp terechtkwam en zag tot mijn stomme verbazing dat het insect op slag dood neerviel. Ik wist niet waar ik het had. Het was de tijd dat er veel te doen was rond pcb’s, het uiterst giftige polychloorbifenyl, waarmee men niet goed raad wist en daarom door malafide firma’s vermengd werd in mazout en oliën, of erger nog, bij nacht en ontij geloosd in waterlopen. Dat een vermaard oliemerk pcb’s in zijn olie zou mengen zou wel erg kras zijn, of misschien was de motorolie wel giftig tout court. Ik wist niet wat ik ervan moest denken. Dus ging ik in de keuken slaolie halen en goot een scheutje over het stammetje van een jonge kraakwilg waar honderden schildluizen tegen aangeplakt zaten. De olie liep van het stammetje af en doodde meteen elk beestje dat ermee in aanraking kwam. De jonge scheuten van een vlier zaten vol met zwarte bladluizen. Ik penseelde wat olie over de beestjes: meteen dood. Ik probeerde de olie uit op een paar rupsen van koolwitjes: zelfde resultaat. Ik testte de olie uit op een paar pissebedden die landbewonende crustaceeën zijn en er gebeurde niets, helemaal onder de olie liepen ze gewoon weg. Hierdoor ging me een licht op: crustaceeën ademen niet door middel van tracheeën zoals insecten. De olie blokkeert plots hun ademhalingssysteem en ze stikken daardoor bliksemsnel en wellicht pijnloos, in zover insecten pijn kunnen voelen uiteraard? Meteen herinnerde ik me dat men ooit het wateroppervlak van venen en vijvers bedekte met olie om muskieten te bestrijden. Muggenlarven hebben een tracheeënbuis waarmee ze aan het oppervlak lucht opnemen. De methode zal wel efficiënt geweest zijn maar ook de dood hebben veroorzaakt van veel andere waterinsecten. De vissen zullen tijdelijk hebben kunnen genieten van een hoorn van overvloed, met nadien een lange vastenperiode voor de roofvissen. En dan ook nog de olie die aanspoelt! Kortom, een foute toepassing van olie als bestrijdingsmiddel.

Maar er schoot me ook een artikel te binnen over Masanobu Fukuoka, de vader van de Wu-Wei agricultuur die aan de basis lag van de hedendaagse permacultuur. Hoewel het een strikte biomethode is, bespoot hij in het vroege voorjaar zijn abrikozenbomen met afgedraaide olie waarin 3 à 4% waterglas (kaliumsilicaat) vermengd was. Zonder toevoeging van waterglas is olie niet vernevelbaar met een spuittoestel. Dat Fukuoka zijn fruitbomen met afgedraaide motorolie (*jeetje*) besproeide was voor mij een reden om de man niet ernstig te nemen. Ik had hem in het vergeethoekje gezet tot die bizarre ervaring met de wesp.

Een tijdje na dat voorval stelde ik vast dat mijn kolen opgevreten werden door de rupsen van koolwitjes en kooluilen. Dus besloot ik Fukuoka’s methode uit te proberen, niet met motorolie uiteraard maar wel met goedkope frituurolie. Het probleem was het waterglas. Tevergeefs belde ik enkele drogisterijen op (een snel verdwijnende handel). Iemand tipte me dat er in het Rijselse nog verschillende grote drogisterijen waren en effectief, in Roubaix vond ik een goed voorziene zaak die ‘verre soluble’ in voorraad had. Popelend van ongeduld toog ik met mijn liter waterglas naar Dikkele. Thuis gekomen goot ik de 2,5 liter frituurolie in een klein emmertje, voegde er al roerend enkele waterglas aan toe en zag hoe de olie schiftte en in ontelbare deeltjes uit elkaar viel. Ik goot het mengsel over in een sproeitoestel en wachtte tot de zon aan het ondergaan was, want ik vreesde dat de olie, in combinatie met fel zonlicht, de koolplanten wel eens

zou kunnen verbranden. Olie verspuit anders dan water. Het is een lichtere substantie die onder druk krachtig wegspuit en het is niet de bedoeling dat de olie van de planten druipt. Een wolkje olie volstaat, dus stel de spuitkop zo fijn mogelijk af en steek niet te veel druk. Een verstelbare spuitkop is handig daar men zo gemakkelijk onder de planten kan spuiten waar de meeste rupsen schuilen. De eitjes die ook onderaan de koolbladeren zitten verdragen eveneens de olie niet en brengen geen rupsen meer voort. De slachting die ik met olie aangericht had geneerde me toch ietwat. Vele rupsen lagen dood op de grond, andere bengelden aan een spinseldraad of waren in de bladoksels gevallen. Dat er op een 40-tal koolplanten enige honderden rupsen zaten van vooral groot koolwitje, verraste me evenzeer. Maar wat me nog meer verbaasde was dat er na een paar dagen geen dode rupsen meer te bespeuren waren. Ik had wel wat merels zien hippen rond de koolplanten maar het zal toch vooral 's nachts geweest zijn dat de opruimploeg langs gekomen is (spitsmuizen, padden, kikkers, egels, loopkevers, slakken?). De levende, harige rupsen van het groot koolwitje hebben voor zover ik weet geen predatoren. Binnen in de rups zit een groene, sterk naar kool ruikende brei die voor vogels blijkbaar niet appetijtelijk is. Bovendien maken ze spinseldraden en leven in groepen, een afdoende overlevingsstrategie die eveneens toegepast wordt door de rupsen van stippelmotten, dagpauwogen, kleine vossen en verschillende andere soorten.

In de bio-agricultuur worden verschillende sproeistoffen gebruikt, al dan niet op plantaardige basis. Een van de krachtigste middelen is Rotenon, een maag- en contactinsecticide, gewonnen uit een tropische vlinderbloemige (*Derris elliptica*). Het product wordt vooral als stuifpoeder gebruikt. Het is giftig voor warmbloedigen (mondmasker gebruiken) en wordt vaak vermengd met andere bio-bestrijdingsmiddelen. Minder giftig maar moeilijker te vinden zijn *Ryania* (bladluizen, koolvlieg, wortelvlieg) en *Kwassia* (bitterhout), contact- en maaggif voor rupsen (beide vermengen met 1% zachte zeep). De meest gebruikte insecticide in de bio-agricultuur is Pyrethrum. De insecticidewerking van *Chrysanthemum coccineum* is al eeuwen bekend in Perzië. Zuivere Pyrethrum die in de strikte eco-agricultuur gebruikt wordt is afkomstig van een Joegoslavische soort Chrysanthemum cinerariifolium vooral gekweekt in centraal oost Afrika. Het is een duur product dat men in de Boerenbond winkels waarschijnlijk tevergeefs zal zoeken. De Pyrethrum die men in dit soort handels vindt is een synthetisch namaaksel welke pyrethroïden worden genoemd en zeer krachtige insecticiden zijn, veelal gemengd met andere chemische stoffen. Het zijn producten die niet zonder gevaar zijn voor de gebruiker. Ze worden eveneens veel gebruikt in spuitbussen en ook in elektrische verdampingsapparaatjes tegen muggen. Maar waarom zou men zijn geld vergooien aan fabriekspreparaten waarvan men niet of nauwelijks weet wat erin zit, als men over een efficiënt, goedkoop middel beschikt, olie met waterglas, dat niet giftig is en een geringe ecologische impact heeft. Waterglas wordt trouwens in de bioteelten gebruikt als bladversterkend middel bij de bestrijding van schimmelziekten.

Chrysanthemum coccineum

Elk jaar bij het begin van het schooljaar worden in kleuterschooltjes en bij lagere-school kinderen hoofdluizen vastgesteld. Pers en media kloppen het bizarre fenomeen op tot pandemische proporties, moeders hollen paniekerig naar de apothekers die hun de een of andere insecticide aansmeren, terwijl iedereen het beste middel binnen handbereik heeft, met name keukenolie. Voor onze beminde schatten is een licht welriekende jojoba olie (bv. De heerlijk geurende rozenolie van Weleda) meer aangewezen. Het hoofd en de haren helemaal inwrijven met de olie, een kwartiertje wachten zodat ook de eventuele eitjes goed onder de olie zitten en afsterven, wassen met een shampoo en klaar is kees. 100% ontluisd en vertel het verder aan leerkrachten en andere ouders!

Een ander jaarlijks terugkerend probleem is: katten- en hondenvlooien die in warme zomers ook voor mensen hinderlijk kunnen zijn. Derris poeder (Rotenon, Rotenone) is een adequaat bestrijdingsmiddel binnenskamers. Met een pulverisator (ze bestaan in maten en soorten) bepoedert men tapijten, zetels, kussens, bedden, spleten enz. en sluit de woning af voor een dag. Nadien grondig stofzuigen (gebruik handschoenen

en mondmasker). Uiteraard behandelt men ook de kat of de hond door het poeder in de pels te wrijven, vooral ook buik en okselplooien. Herhaal de behandeling na 10 à 12 dagen.
In kippenhokken kunnen vogelvlooien in de zomer een ware plaag worden waar de dieren zeer onder lijden, in zoverre zelfs dat ze stoppen met eieren leggen. Als de kippen eieren gelegd hebben en buiten zijn, spuit men het hok grondig met derrispoeder, de bodem, de wanden en de nestbakken waar de meeste vlooien zich ophouden. Sluit het hok af tot zonsondergang. Strooi ook wat derrispoeder in de kuiltjes waarin ze stofbaden nemen. De vogels zullen vrij van vlooien zijn en verlost van hun kwelduivels, kakelen en eieren leggen dat het een lieve lust is. Na een tiental dagen de behandeling herhalen. Derrispoeder blijft een paar dagen werkzaam en overdrijf niet met de hoeveelheid want het is een insecticide dat ook voor warmbloedigen giftig is, ook al is het een plantaardig product.

De buxusrage

Het rechtlijnige 'vierkant denken'...

In het kielzog van het post-modernisme ontstond in de jaren negentig door toedoen van enkele (bekende) tuinarchitecten een formalistische stijl met veel geschoren hagen en snoeivormen. Een reactionaire stijl die teruggreep naar concepten van 4 eeuwen geleden en die blijkbaar goed paste bij het rechtlijnige 'vierkant-denken' van veel Vlamingen (toon me je tuin en ik zal zeggen wie je bent). Zelf heb ik in mijn actieve tuinperiode nooit meegedaan aan de buxusrage. De stijl beviel me niet, er is reeds veel te veel rechtlijnigheid in deze moderne wereld en bovendien is het ecologisch surplus van zulke tuinconcepten zeer gering. Daarnaast was er de wetenschap dat veel buxussen op volstrekt ongeschikte bodems werden aangeplant en onvermijdelijk ten gronde zouden gaan. *Buxus sempervirens* is inheems in de streek van Samber en Maas en algemeen in de Maasvallei ten zuiden van Namen. Bij Givet zijn er rotswanden die volledig met buksstruik begroeid zijn. Ze wortelen in holten en spleten in de kalkrotsen, zijn blootgesteld aan grote hitte en droogte en felle winterkoude met snijdende winden waardoor ze sterk invriezen en niet uitgroeien tot heuse palmbomen. Volgens de literatuur kunnen ze uitgroeien tot 8 meter, ja zelfs tot 10 meter hoog worden. Zulke eeuwenoude buksbomen heb ik nooit gezien. De kans dat men zulke exemplaren zal zien in bijzonder klein. Het beenharde hout is zeer gezocht en kostbaar en gebruikt voor beeldhouwwerk en fijn schrijnwerk. In Zuid Frankrijk komt buxus voor in maquis begroeiingen en in de Perigord blanc is het een kensoort in bossen op kalksteen met donzige eik (Quercus pubescens). Samen met stekelige muizendoorn (Ruscus aculeatus) vormt de buxus er een zeer weerbarstige ondergroei waar men niet zonder schade doorheen komt. Hoewel het palmboompje vooral op kalksteenbodems voorkomt vermeldt de Flora van België "....soms echter ook op uitgesproken zure, kiezelrijke en meestal zeer stenige bodem".
Buxus sempervirens is niet het enige houtgewas dat zowel op kalk als zure bodems voorkomt. Jeneverbes, ruwe berk, grove den, sporkehout en verschillende bremsoorten zijn op beide uitersten te vinden. Wat ze gemeen hebben is de voorkeur voor stikstofarme, al dan niet stenige, droge bodems. Dit zijn condities die in vermest Vlaanderen met zijn winternatte gronden veeleer zeldzaam zijn. De aap komt uit de mouw als na overvloedige neerslag, harde vorst met felle wind zonder beschuttend sneeuwdek, de natte grond diep bevriest. Dan leggen vele buxussen en andere sierplanten die niet thuishoren op winternatte gronden finaal het loodje. Kale, afgestorven buxusstruiken zijn niet noodzakelijk het werk van de buxusmot. Trouwens, dat het insect zou zijn meegekomen met in China gekweekte *Buxus sempervirens* zou mij verbazen. Veeleer zal de plaag binnengebracht zijn met plantgoed van *Buxus microphylla*, een soort uit het Verre Oosten met ondersoorten en kweekvariëteiten in Korea en Japan. Het zijn evergreens met dunne, kleine blaadjes (2 cm), omgekeertd eirind met een wigvormige voet. Het zijn traaggroeiers die bossige struiken vormen tot 4 meter en in de tuinaanleg gebruikt worden voor snoeivormen en haagjes.
Het probleem met planten uit verre exotische landen is dat men moeilijk kan achterhalen wat hun natuurlijke standplaatsen zijn, en zo ja of er in onze contreien vergelijkbare condities voorkomen. Maar zelfs al weet men niets over het biotoop waaruit een soort afkomstig is, dan nog kan men veel afleiden uit de habitus en de morfologie van een plantensoort.

Buxusmot *foto: Gilbert De Ghesquière*

Neem het voorbeeld van *Buxus microphylla*, een soort waar ik nagenoeg niets over weet en afkomstig is uit klimatologische omstandigheden die in Europa hun equivalent niet hebben. De landen rond de Gele Zee liggen grotendeels onder de 40ste breedtegraad zoals Zuid-Spanje, Tunesië of Zuid-Turkije. De zomers zijn er warm en vochtig en staan onder invloed van N.W. Moesson. De winters variëren van vrij zacht tot zeer streng. De lente en de herfst zijn er kort (enkele weken) en daar het zeer bergachtige landen zijn komen er vele regionale klimaatverschillen voor met vele endemische plantensoorten als gevolg. Afgaande op de grootte van de struik en de kleine, wintergroene blaadjes leid ik af dat *Buxus microphylla* afkomstig is uit streken met matige vorst. De bladhoudende heesters uit het hooggebergte zijn laag en overwinteren onder sneeuwdek, bv. Alpen rhododendrons. In koude droge streken ontbreken bladhoudende heesters. De kleine blaadjes duiden op lichtrijke omstandigheden in open bossen of struwelen op matig voedselrijke, goed gedraineerde, stenige bodems. De dunne, slappe blaadjes zijn een merkwaardigheid die men bij bladhoudende houtgewassen zelden ziet. Wellicht is het een aanpassing aan het natte klimaat tijdens het groeiseizoen regen, overvloedige dauw). In streken waar 's zomers droogte optreedt hebben de meeste evergreens dikke, leerachtige bladeren, soms ook viltige of wasachtige.

Alles in acht genomen is *Buxus microphylla* geen geschikte heester voor onze contreien en zeker niet als structuurheester in een tuinontwerp. Dit geldt overigens voor de meeste exoten die gekweekt en massaal verhandeld worden en waarvan het merendeel een kort leven beschoren is omdat ze niet aangepast zijn aan de plaats waar ze geplant worden. Zonder inzicht in de aard en de toestand van de grond en de ligging ervan is het welslagen van het aanplanten van kruid- of houtgewassen een loterij (ook bij inheemse soorten). Impuls aankopen van planten zijn een nog groter probleem dan bij (huis)dieren; planten maken echter geen misbaar en sterven in stilte.

Eikelmuizenissen

Norbert Desmet

1968 50 jaar terug in de tijd. 100 nestkasten hadden we toen in het Kluisbos opgehangen. Tijdens de volgende winters werden die netjes gereinigd en vonden we steeds eikelmuizen, tot wel 20, slapend in een bedje van mos en bladeren, enig mooi. Ze waren alomtegenwoordig, ook dichter bij de huizen.

Eikelmuis *Vildaphoto foto: Rollin Verlinde*

Vanaf de jaren 80 ging het bergaf met de soort. Tegen de jaren 2000 hadden we dat door. En de beschermactie kwam op gang: speciale nestkasten met de opening aan de achterzijde, spits gevonden. Tientallen werden er in onze bossen en tuinen opgehangen. Er werden hoogstamfruitbomen aangeplant ter ere van de eikelmuis en men leerde ons dat bramen belangrijk waren voor de soort. Het bosbeheer en het milieu zorgden voor meer bramen dan ooit: de eikelmuizen kwamen zeker weer, zo dachten de grote geesten.
2018, nog eens bijna twintig jaar erbij. De eikelmuis is als soort ongeveer verdwenen bij ons, dus zeker niet terug gekomen, ondanks de nestkasten en de bramen.

En wie weet waarom? Graag uw mening of een antwoord in volgende Meander?

Boekbesprekingen

Walter Belis

In deze rubriek stellen we u graag enkele nieuwe natuurboeken voor. Ze bevatten een schat aan informatie en laten je toe om meer inzicht te krijgen in de wonderen van de natuur. Deze en vele andere boeken zijn ook verkrijgbaar in de webshop van Natuurpunt www.natuurpunt.be/winkel. Bovendien is er keuze uit duizenden natuurbeschermingsartikelen. Elke aankoop in de Natuurpunt Winkel draagt bij tot meer natuur in Vlaanderen.

Bellmann H., 2017. ANWB Vlindergids, dag- en nachtvlinders, hun rupsen en waardplanten, Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen, 450 blz., ISBN 979 90 2156 477 7, € 29,99.

Vlinders zijn prachtige dieren, alleen daarom al verdienen ze een aparte gids. Tijdens de metamorfose van ei tot vlinder doorlopen zij ook het larvestadium, in de vorm van rupsen. Beide gedaantes bekoren door hun mooie kleurencombinaties, maar ze zijn zelden samengebracht in één boek. Heiko Bellmann, bioloog, natuurfotograaf en tekstschrijver, heeft vlinders, rupsen en zelfs hun waardplanten samengebracht in één standaardwerk. Het boek is een compleet herziene uitgave van het naslagwerk waarvan in 2014 de vierde druk door Tirion Natuur werd uitgegeven. Rainer Ulrich, vlinderspecialist bij uitstek, actualiseerde de tekst, bracht de nomenclatuur voor vlinders en planten op orde en maakte hun beschermingsindeling up to date. Tevens werden de vliegtijden van vlinders en de fenologie van rupsen bijgewerkt en werd de informatie over verspreiding en populatiedichtheden aangepast. Een korte passage over het fotograferen van vlinders werd toegevoegd. In cijfers uitgedrukt betekent dit maar liefst 1100 kleurenfoto's, meer dan 300 vlinders en rupsen en 200 waardplanten die besproken worden. De foto's, die bovendien scherper zijn dan deze in de editie van 2014, tonen ons de verschillende kleurenvormen van mannetjes en vrouwtjes, de boven- en de onderkant van de vleugels, de rupsen, waardplanten en soms zelfs de eitjes! Daarmee wordt de determinatie van vlinders een stuk makkelijker dan voorheen en krijgen we bovendien meer en betere achtergrondinformatie. Met behulp van een tijdsbalkje wordt bovendien aangegeven wanneer we de rupsen en vlinders van een bepaalde soort kunnen verwachten. Bijzonder handig zijn o.a. het rupsenoverzicht aan de binnenkant van de omslag en de uitvoerige beschrijving van de kenmerken van elke vlinder.

Van Dort K., van Gennip B. & Schrijvers-Gonlag M., 2017. De vegetatie van Nederland deel 6, Mossen- en korstmossengemeenschappen, KNNV Uitgeverij, Zeist, 536 blz., ISBN: 978 90 5011 592 6, € 69,95.

Deze prachtige, lijvige publicatie, het zesde deel in de reeks De vegetatie van Nederland, behandelt voor het eerst alle aquatische, epilitische (op steen of stenig substraat voorkomend), epifytische (op planten groeiend) en terrestrische associaties en sluit daarmee aan op de eerder in de reeks verschenen delen. Mossen en korstmossen, men treft ze zowat overal aan: in moerassen, op de heide, in bossen, op dakpannen, muren, zeedijken… Ze geven niet alleen kleur aan het landschap, ze vertellen ook veel over de luchtkwaliteit. In de inleiding verduidelijken de auteurs enkele noodzakelijke definities en bespreken ze de naamgeving en de relatie met andere plantengemeenschappen. Verder komen o.a. het bryolichenologisch complex, substraat, milieu, microbiotopen, ecologische indicatiegetallen en opnamemethodiek aan bod. In het boek staan alle associaties – ontdekt sinds 1900 - besproken, verdeeld over 16 klassen. De soortensamenstelling is per klasse weergegeven in synoptische tabellen. Ook alle associaties zijn met vegetatieopnamen onderbouwd en in tabelvorm opgenomen. De determinatie geschiedt aan de hand van dichotome sleutels, kenmerkende soortcombinaties en eigenschappen zoals substraat en groeiplaats. Dit unieke naslagwerk is geschikt voor bryologen, lichenologen, natuur- en natuurliefhebbers. Aan het boek is twintig jaar gewerkt en dat is duidelijk

zichtbaar in het eindresultaat dat een rijke diversiteit op overzichtelijke wijze presenteert. Klaas van Dort, mossendeskundige publiceerde in 2010 (samen met mossen-maniak Bas van Gennip en Deirdre de Bruyn) bij de KNNV de Basisgids Mossen; Marcel Schrijvers-Gonlag is als plantenecoloog werkzaam in Noorwegen.

Dietz C. & Kiefer A., 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa, KNNV Uitgeverij, Zeist, 405 blz., 978 90 5011 604 6, € 37,95.

Wereldwijd telt men een duizendtal vleermuizensoorten en geregeld worden nieuwe soorten ontdekt. Het zijn heel bijzondere dieren: ze vliegen geruisloos, vangen hun prooien in de vlucht en ze hebben hun laatste geheimen nog niet prijs gegeven. Het is dan ook niet verbazend dat vleermuizen een belangrijke rol spelen in folklore en volksgeloof, waarin ze zowel een positieve als negatieve invloed uitoefenen. Allemaal mooi meegenomen maar hoe onderscheid je de verschillende soorten die men in Europa aantreft? Deze veldgids brengt een volledig overzicht van alle Europese vleermuizensoorten en spitst zich toe op herkenning in het veld aan de hand van diverse determinatiesleutels. De auteurs, doorwinterde specialisten, beschrijven 45 Europese soorten en 35 soorten uit het aangrenzende gebied. Aan de hand van meer dan 700 kleurenfoto's, talrijke verspreidingskaartjes en detailtekeningen wordt veel meer dan de elementaire informatie verschaft. Daarnaast krijgt u een beeld van de leefwijze, de voortplanting, de leefgebieden, de ecologie en de bescherming van deze fascinerende dieren. Wat deze veldgids zo aantrekkelijk maakt is niet alleen het handige formaat maar ook de unieke combinatie van exhaustiviteit, toegankelijkheid en duidelijkheid in de verwoording.

Kreutz K., 2017. Basisgids orchideeën, KNNV Uitgeverij, Zeist, 152 blz., ISBN: 978 90 5011 601 5, € 21,95

Deze fotogids behandelt 55 orchideeënsoorten die men aantreft in de Benelux. Het boek opent

met enkele korte inleidende hoofdstukken. Verder biedt de auteur een handige determinatiesleutel en een uitvoerige bespreking en beschrijving van de soorten. Aan elke soort zijn twee volledige pagina's besteed. Telkens krijgt men een korte beschrijving van de kenmerken, het biotoop waarin de orchidee voorkomt, bloeitijd en bodemtype. Aangezien het om een fotogids gaat ligt de nadruk op het beeldmateriaal. Telkens wordt de soort in haar typische habitat of groeiplaats getoond en verder beklemtonen verschillende foto's de typische kenmerken. Door de werkwijze en aanpak is deze gids een zeer degelijke naslagwerk voor liefhebbers, beginners en gevorderden. Karel Kreutz is werkzaam bij Naturalis in Leiden. Hij heeft zich al vanaf zijn jeugd toegelegd op de orchideeën van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten en publiceerde hierover verscheidene boeken en ruim 200 artikelen in amateur- en wetenschappelijke tijdschriften.

We delen in de rouw van

- Mevrouw Suzanne Loete, kinderen en kleinkinderen bij het overlijden van haar echtgenoot, hun vader en opa de heer Etienne Soens. Etienne werd geboren te Bassevelde op 27 september 1935 en overleed thuis te Melle op 10 oktober 2017. Etienne was de vader van Sabine en schoonvader van Robin Vanheuverswyn, zeer actief bij Natuurpunt en MOW.
- De familie van de heer Lucas Van Praet gewezen schooldirecteur te Machelen-aan-de-Leie en vroeger actief in 'De Wielewaal'. Hij werd geboren te Deinze op 25 januari 1946 en overleed te Gent op 7 november 2017. Op de rouwbrief lezen we: "Als u aan bloemen dacht, dan liever een bijdrage ten voordele van Natuurpark Levende Leie op rekeningnummer BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt met als mededeling: 6651 - Lucas Van Praet."

1-2018

16de jaargang nr. 1 januari-februari-maart 2018
afgiftekantoor Gent X - erkenning P203773

driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
v.u. A. Benoot - Y. Moerman Gampelaeredreef 67 9800 Deinze tel. 09/386.38.95

bpost
PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

Meander

Zondag 11 maart 2018: lentemaaltijd Natuurpunt Zwalmvallei

Je steunt hiermee de aankoop van natuurgebieden in de Zwalmvallei. Wij serveren, naast een Natuurpuntig aperitief: een kleurrijk veggiebord, warme beenhesp of een gevarieerde koude visschotel. De lentemaaltijd gaat door in feestzaal 'De Bevegemse Vijvers' te Zottegem van 11u30 tot 15u. Alle verdere info vindt u in de kalender onder 11 maart of op www.natuurpuntzwalmvallei.be

Zaterdag 24 maart om 20u: powerpointvoorstelling in Ter wilgen, Poelstraat 70 te Deinze
Met Karel, Alma en Annemie op zoek naar lemuren en kameleons in Madagaskar

Ons globetrottertrio trok in april 2017 naar Madagaskar, het eiland van lemuren, kameleons, baobabs en andere endemische soorten. Er zijn geen olifanten op Madagaskar en toch zagen ze olifantenvoeten en olifantenoren ... hoe kan dat? Ze ploeterden door regenwoud, waadden kniehoog door een rivier én klauterden over extreem droge bergplateaus. Ze maakten kennis met zeer diverse bevolkingsgroepen, die allemaal één kenmerk gemeen hadden: hun lach en vriendelijkheid. Maar ze zagen ook de problemen van armoede en ontbossing. Kom genieten van de prachtige beelden van landschappen, mensen, dieren en planten.

Foto's: Annemie Verschueren en Karel De Waele

